

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova

IMSP Spitalul Dermatologie și Maladii Comunicabile
Centrul Național de Management în Sănătate

Monitorizarea controlului infecției HIV în Republica Moldova, anul 2015

Chișinău, 2016

Cuprins

I	Context	1
I.1	Informații generale despre Republica Moldova.....	1
I.2	Informații generale referitoare la controlul infecției HIV în R.Moldova	1
I.3	Programului național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și ITS pentru anii 2016-2020	2
II	Măsuri de prevenire	2
III	Situația epidemiologică, statistica de rutină	2
III.1	Testarea la HIV.....	2
III.1.1	Testarea la HIV a gravidelor	3
III.1.2	Testarea la HIV în sistemul penitenciar, Dreapta Nistrului	4
III.2	Caracteristicile cazurilor HIV diagnosticate	5
III.2.1	Curba epidemică și dezagregarea după sexe a cazurilor HIV+ înregistrate	6
III.2.2	Vârsta la momentul stabilirii HIV+ și ponderea tinerilor printre cazurile HIV+ noi.....	7
III.2.3	Mediul de reședință a cazurilor HIV+ înregistrate	8
III.2.4	Depistarea precoce/tardivă a cazurilor HIV	8
III.3	Programe care înregistrează cazuri HIV.....	9
III.4	Cazuri HIV+ înregistrate în sistemul penitenciar, Dreapta Nistrului	11
III.5	Căile probabile de infectare	12
III.6	SIDA	12
III.7	Decese	13
III.7.1	Decese HIV asociate.....	14
III.8	Persoane HIV+ în viață pe teritoriul țării	15
III.9	Persoane HIV+ în evidență activă	16
III.10	Tratamentul ARV	17
III.10.1	Aderența la tratamentul ARV.....	18
III.10.2	Scheme de tratament utilizate în TARV	19
III.11	Transmiterea materno-fetală a infecției HIV	21
III.12	Co-infecții	22
III.12.1	Tuberculoza	22
IV	Incidența și prevalența HIV	23
V	Supravegherea epidemiologică de generația a 2-a.....	25
V.1	Prevalența anticorpilor la HIV, HVC, HVB	25
VI	Estimări și prognoze	26
VI.1	Estimarea numărului persoanelor din grupurile cu risc sporit de infectare HIV	26
VI.1.1	Utilizarea opiaceelor injectabile printre CDI.....	26
VI.2	Prognozarea dezvoltării epidemiei HIV (SpectrumEPP)	27
VI.2.1	Sumar.....	27
VI.2.2	Estimarea cazurilor HIV+ noi per grupuri de vîrstă.....	28
VI.2.3	Numărul estimativ al persoanelor care trăiesc cu HIV per grupuri de vîrstă	29
VI.2.4	Necesități estimate în TARV.....	29
VI.2.5	Estimări: profilaxia transmiterii HIV de la mamă la făt	30
VI.2.6	Estimarea deceselor cauzate de SIDA.....	30
VI.2.7	Impactul măsurilor de profilaxie.....	30
VII	Finanțarea controlului HIV în Republica Moldova	30
VII.1	Cheltuielile pentru răspunsul național la epidemia HIV raportate la UNAIDS în baza matricei NASA	30
VIII	Cascada îngrijirilor HIV	31
IX	Anexe.....	32
IX.1	Bibliografie.....	32
IX.2	Sistemul de laborator și testarea la HIV	32
IX.2.1	Cifrul persoanelor examinate la marșerii HIV ½	33
IX.3	Raportarea internațională	33
IX.3.1	Progresele înregistrate în combaterea infecției HIV/SIDA.....	33
IX.3.2	Raportarea către Centrul European de Prevenire și Control al Infecțiilor	33
IX.3.3	Raportarea către OMS a datelor referitoare la schemele ARV și metodele de laborator	33
IX.4	Studii și cercetări relevante HIV	34
IX.5	Abrevieri utilizate în TARV	36

Acronime și abrevieri (în ordine alfabetică)

BNS	Biroul Național de Statistică, www.statistica.md
BSB	Bărbați care fac sex cu bărbații
CDI	Consumatori de droguri injectabile
CNC	Consiliul național de coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei, www.ccm.md
CNMS	Centrul Național de Management în Sănătate, www.cnms.md
CNSP	Centrul Național de Sănătate Publică, www.cnspl.md
CTV	Consilierea și testarea voluntară în infecția HIV și hepatitele virale B și C
DIP	Departamentul Instituției Penitenciare din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova
DN	Dreapta Nistrului (teritoriul din Dreapta Nistrului controlat complet de autoritățile Republicii Moldova)
ECDC	Centrul European de Prevenire și Control al Infecțiilor
FG	Fondul global de combatere a SIDA, tuberculozei și malariei, www.theglobalfund.org
GARPR , UNGASS	Progresele țării înregistrate în combaterea infecției HIV/SIDA – raport prezentat de către țară către UNAIDS
GRSI, populații cheie	Grupuri cu risc sporit de infectare HIV (consumatori de droguri injectabile, lucrătoarele sexului comercial, bărbații care fac sex cu bărbații)
HG	Hotărâre de Guvern
HIV	Virusul Imunodeficienței Umane
HVB	Virusul Hepatitei B
HVC	Virusul Hepatitei C
IBSS	Studiului integrat bio-comportamental în grupurile cu risc sporit de infectare
ITS	Infecții cu transmitere sexuală
LSC	Lucrătoarele sexului comercial
Matricea NASA	Matrice standardizată în baza căreia UNAIDS colectează paralel cu raportarea GARPR datele referitoare la cheltuielile în domeniul HIV/SIDA (NASA - National AIDS Spending Assessment)
MS	Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, www.ms.gov.md
PN	Program Național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală
PSS	Programe de schimb a seringilor
PTH	Persoane care trăiesc cu HIV
PTMF	Profilaxia transmiterii HIV de la mamă la făt
RM	Republica Moldova
SDMC	Instituția Medico-Sanitară Publică Spitalul Dermatologie și Maladii Comunicabile
SIDA	Sindromul Imunodeficienței Dobândite
SIME TB	Sistem informatic de monitorizare a cazurilor de tuberculoză din Republica Moldova
SN	Stînga Nistrului (teritoriul de pe malul stîng al râului Nistru necontrolat actualmente de autoritățile Republicii Moldova)
TARV	Terapie antiretrovirală
TSO	Tratament de substituție a opiaceelor

Sumar

Infecția cu HIV în Republica Moldova continuă să prezinte o problemă prioritară de sănătate; epidemia HIV se consideră concentrată în grupurile cu risc sporit de infectare, în special în rîndul consumatorilor de droguri injectabile.

În anul 2015, în Republica Moldova au fost înregistrate 818 de cazuri HIV+, dintre care 244 în teritoriile de est ale țării; cumulativ pînă la 31 decembrie 2015 în țară au fost înregistrate 10213 cazuri HIV+. Printre cazurile înregistrate în anul 2015 circa 56,6% sunt bărbați, 68,3% sunt din mediul urban, ponderea tinerilor de 15-24 ani constituie circa 12,%.

I Context

I.1 Informații generale despre Republica Moldova

Republica Moldova este situată în sud-estul Europei. La nord, sud și est are frontieră cu Ucraina, iar la vest – cu România. Moldova a devenit independentă la 27 august 1991, este o republică parlamentară, președintele țării este ales de Parlament pentru un mandat de 4 ani.

Lungimea totală a frontierelor este de 1,389 km, 450 km cu România și 939 km cu Ucraina. Țara ocupă o suprafață de 33,843 km², din care 472 km² sînt ape.

Urmare a conflictului politic din anii 90, actualmente înghețat, teritoriul de pe malul stîng al râului Nistru nu este controlat de Guvernul Republicii Moldova.

Conform BNS (populația stabilă la începutul anului 2015, malul drept al râului Nistru), populația țării constituie 3555,2 mii persoane, populația urbană constituie aproximativ 42% și cea rurală 58%, bărbații constituie aproximativ 48% din populație și femeile 52%. Majoritatea populației (93,3%) se identifică creștin ortodoxă. Cele mai mari urbe de pe malul drept al râului Nistru sînt capitala țării, municipiul Chișinău (cu o populație de 809,6 mii persoane) și municipiul Bălți (150,2 mii persoane). Din punct de vedere administrativ, Republica Moldova este divizată în 35 raioane, 3 municipii (Chișinău, Bălți și Comrat), și regiunea din stînga râului Nistru (cu 2 municipii: Tiraspol și Bender).

I.2 Informații generale referitoare la controlul infecției HIV în R.Moldova

Primul caz HIV+ în Republica Moldova a fost depistat în anul 1987.

Primul Program Național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală (PN) a fost aprobat în anul 1995 (HG 692/09.10.1995), apoi au urmat PN pe anii 2001-2005 (HG 482/18.06.2001), 2006-2010 (HG 948/05.09.2005), 2011-2015 (HG 1143/16.12.2010). PN pentru anii 2011-2015 a fost revizuit prin aprobarea unui nou program pentru anii 2014-2015 (HG 806/06.10.2014). La momentul elaborării prezentului document PN pentru anii 2016-2020 există în calitate de proiect.

Un alt element al angajamentului politic al țării, în vederea controlului și combaterii infecției HIV, îl constituie Consiliul național de coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei (CNC). CNC a fost constituit prin HG nr.825 din 03.08.2005 cu scopul de a contribui la implementarea eficientă a activităților din cadrul programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei prin atragerea, coordonarea, monitorizarea și gestionarea granturilor oferite de organizațiile internaționale ca răspuns la necesitățile țării în atingerea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului.

Începînd cu anul 2003 țara beneficiază de contribuții financiare substanțiale de la Fondul global de combatere a SIDA, tuberculozei și malariei (FG). Acestea au contribuit esențial la: intensificarea activităților de prevenire a răspîndirii infecției, fortificarea sistemului de laborator în vederea diagnosticării infecției, implementarea disponibilității terapiei antiretrovirale gratuite.

În paralel, se poate afirma despre o creștere esențială a bugetului destinat activităților de prevenire și control al infecțiilor HIV/SIDA și ITS. De exemplu, conform PN pentru anii 2005-2010, bugetul pentru ultimul an al programului constituia aproximativ 53 milioane lei, iar în cazul PN pentru anii 2014-2015, bugetul pentru anul 2015 constituie aproximativ 207 milioane lei.

I.3 Programul național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și ITS pentru anii 2016-2020

Scopul Programului este minimizarea consecințelor epidemiei HIV și infecțiilor cu transmitere sexuală prin reducerea transmiterii, în special în populațiile cheie, precum și a mortalității asociate cu HIV. În realizarea scopului PN este axat pe următoarele 4 obiective:

1. Prevenirea transmiterii HIV și infecțiilor cu transmitere sexuală, în special în populațiile cheie;
2. Asigurarea accesului universal la tratament, îngrijire și suport a persoanelor infectate cu HIV și infecții cu transmitere sexuală;
3. Asigurarea unui management eficient al Programului Național.

II Măsuri de prevenire

(Acest capitol este complet bazat pe informațiile prezentate de Centrul Național de Sănătate Publică).

În scopul reducerii transmiterii infecției cu HIV și infecțiilor cu transmitere sexuală în populația cheie pe parcursul anului 2015 în rândul populației cheie au fost realizate 15 proiecte de reducere a riscurilor, inclusiv 7 proiecte în rândurile persoanelor utilizatoare de droguri injectabile, 2 proiecte pentru deținuții utilizatori de droguri injectabile, 5 proiecte pentru persoanele care practică sex comercial.

În anul 2015 s-a majorat numărul persoanelor care au beneficiat de servicii de prevenire HIV în cadrul proiectelor de reducere a riscurilor: de la 9310 în a.2014 la 13069 în a.2015 a persoanelor utilizatoare de droguri injectabile, respectiv de la 2952 la 4858 a lucrătoarelor sexului comercial și de la 1978 la 2805 a bărbaților care practică sex cu bărbați.

Cu servicii de prevenire HIV au fost acoperite 43,28% persoane utilizatoare de droguri injectabile, 40,49% lucrătoare ale sexului comercial și 20,78% bărbați care practică sex cu bărbați din numărul estimativ respectiv 30200, 12000 și 13500.

Activitățile de profilaxie HIV pentru persoanele UDI sunt implementate în 28 localități în sectorul civil și 18 penitenciare, inclusiv 5 penitenciare în raioanele de est. Din teritoriile din dreapta Nistrului au fost acoperite cu servicii de profilaxie HIV 11388 (87,14%) persoane UDI, iar pe Malul Stîng – 1681(12,87%). Din 13069 persoane UDI care au beneficiat servicii 11504 (88,03%) sunt din sectorul civil, iar 1565 (11,98%) din sistemul penitenciar. În sectorul civil au fost acoperiți cu servicii 8658 (75,26%) bărbați și 2846 (24,74%) femei, din segmentele de vârstă sunt sub 25 ani - 2 412 (20,97%) persoane și peste 25 ani 9092 (79,03%) persoane.

Proiecte de prevenire HIV pentru lucrătoarele sexului comercial (LSC) și clienții acestora au fost implementate în 9 localități: Chișinău, Bălți, Orhei, Ungheni, Cahul, Tiraspol, Slobozia, Bender și Rîbnița. Din 4858 LSC acoperite cu servicii de prevenire HIV 4357 (89,65%) persoane sunt pe Malul Drept al râului Nistru și 501 (10,32%) de pe Malul Stîng, 1754 (36,11%) sunt până la vârsta de 25 ani și 3104 (63,90%) au vârsta peste 25 ani. 8,63% (376) de LSC care au beneficiat de servicii în proiectele de prevenire HIV sunt și utilizatoare de droguri injectabile.

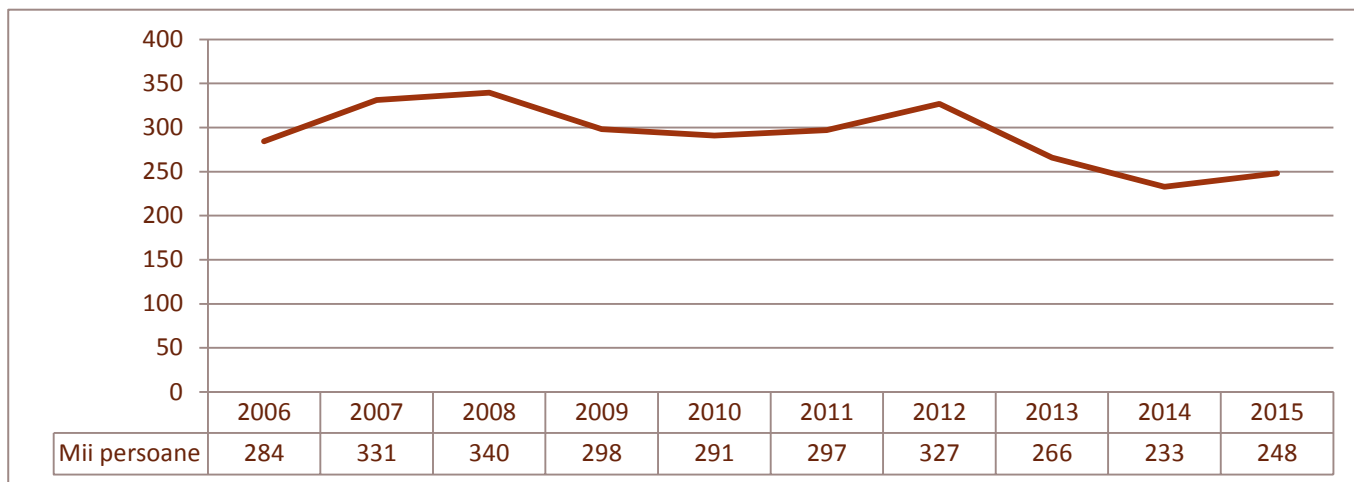
III Situația epidemiologică, statistica de rutină

III.1 Testarea la HIV

În 2015, prin intermediul sistemului de laborator, au fost testate la HIV circa 248 mii persoane, dintre care circa 83 mii au fost testate prin intermediul serviciului Sânge; din numărul de persoane testate circa 46,6% constituie bărbați și 53,4% femei.

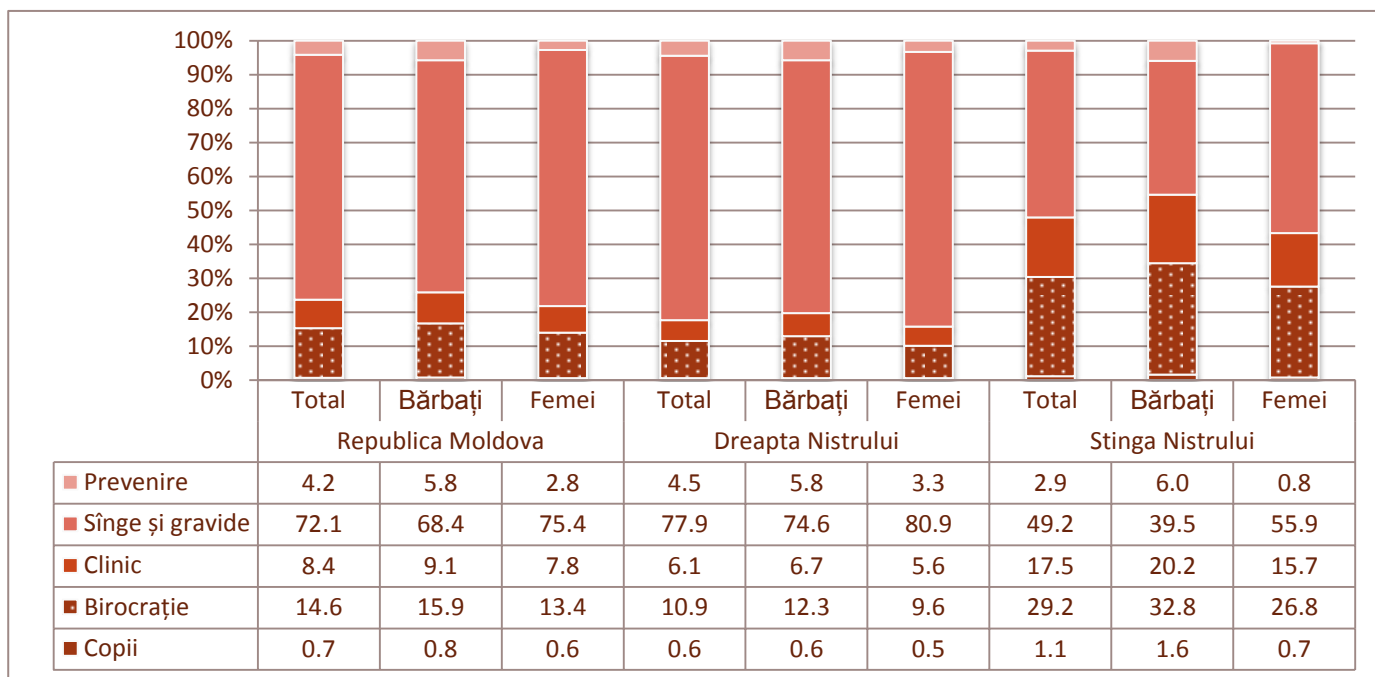
În dinamică (Figura 1) numărul persoanelor testate anual la HIV, în ultimii 6-7 ani scade, însă considerînd că epidemia HIV în Republica Moldova este concentrată în grupurile cu risc sporit de infectare, contează testarea în scopuri de prevenire și/sau în aceste grupuri, dar nu în populația generală.

Figura 1 Dinamica testării la HIV prin intermediul sistemului de laborator, Republica Moldova, mii cazuri

Circa 72% dintre testele efectuate la HIV prin intermediul sistemului de laborator, în anul 2015 sunt în rândul gravidelor și a donatorilor, iar programele de prevenire au acoperit circa 4% din testări (vezi Figura 2 și Anexa IX.2.1); în Dreapta Nistrului, comparativ cu Stînga, este mai mare ponderea programelor de prevenire (4,5% și 2,9% respectiv).

Figura 2 Motivele testării la HIV în anul 2015 prin intermediul sistemului de laborator, Republica Moldova, %

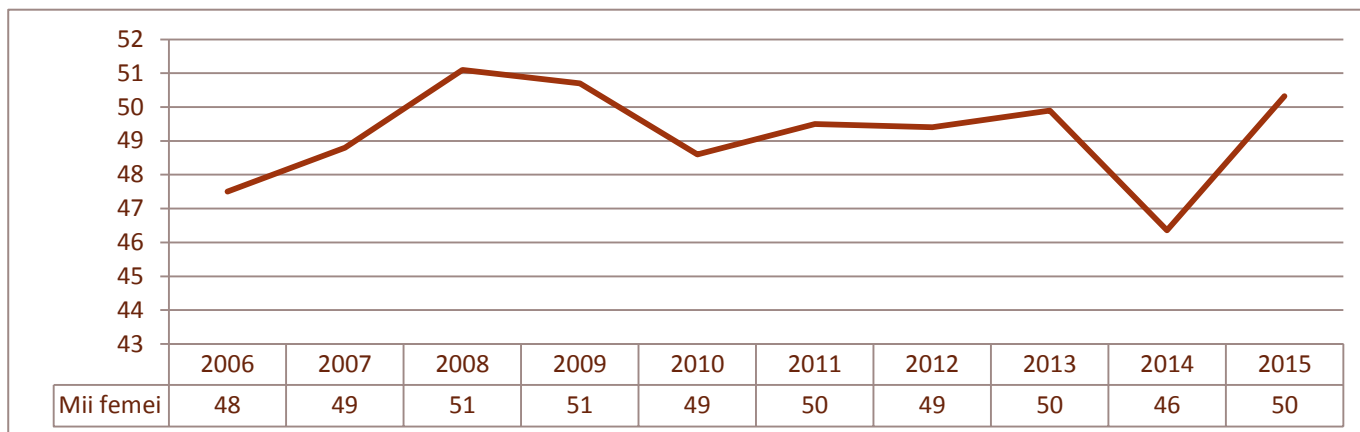

III.1.1 Testarea la HIV a gravidelor

Pe parcursul anului 2015, printre 50317 de femei gravide testate la HIV prin intermediul sistemului de laborator (44669 femei din Dreapta, 5616 femei din Stînga Nistrului, 32 de cazuri nu permit de a fi asociate teritorial), au fost depistate 92 femei gravide HIV+. Circa 20% dintre persoanele testate în 2014 prin intermediul sistemului de laborator sunt femeile gravide.

Dinamica numărului femeilor gravide testate la HIV prin intermediul sistemului de laborator este prezentată în Figura 3.

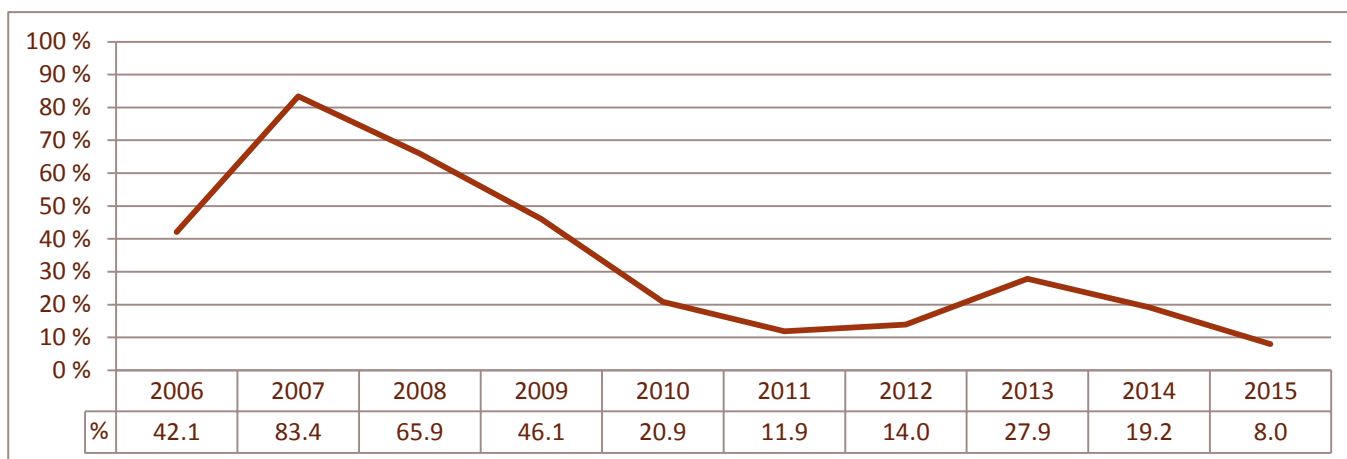
Figura 3 Dinamica testării femeilor gravide la HIV prin intermediul sistemului de laborator, Republica Moldova, mii cazuri

III.1.2 Testarea la HIV în sistemul penitenciar, Dreapta Nistrului¹

În conformitate cu datele Direcției Medicale a DIP în perioada anilor 2006-2015 circa 34,6% dintre deținuți au fost testați la HIV, însă în ultimii ani se observă o tendință de descreștere a acoperirii cu testare² (Figura 4).

Figura 4 Acoperirea cu testare la HIV în cadrul Sistemului Penitenciar, Republica Moldova, Dreapta Nistrului, 2004-2015

Scăderea bruscă a numărului de testări efectuate după 2007 (Tabelul 1) se explică prin crearea în 2007 a sistemului de consilierea și testare voluntară, care presupunea consilierea obligatorie a persoanelor testate la HIV. Responsabilitățile de consilierea în cadrul sistemului penitenciar au fost atribuite medicilor din penitenciare, fără a angajării de personal în acest scop. Suprasolicitarea medicilor din sistem a dus în timp la micșorarea numărului de testări.

În vederea remedierii situației, din anul 2013 în cadrul sistemului penitenciar se efectuează teste rapide prin intermediul ONG-urilor, în atribuția cărora este și consilierea. Dar în anul 2015 testele rapide în sistemul penitenciar nu au fost disponibile.

Tabelul 1 Număr teste efectuate la HIV în Sistemul Penitenciar, Republica Moldova, Dreapta Nistrului, 2004-2015

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Număr teste efectuate	Prin intermediul sistemului de laborator	3777	6583	4504	3014	1363	771	920	1239	1063	647
	Prin metode rapide	0	0	0	0	0	0	0	674	344	0
	Total	3777	6583	4504	3014	1363	771	920	1913	1407	647

¹ Datele referitoare la HIV în sistemul penitenciar din Stînga Nistrului nu sunt disponibile

² Acoperirea reală în 2013-2014 poate fi mai mică, deoarece persoanele depistate HIV+ prin teste rapide au fost repetat testate prin sistemul de laborator (la acoperirea testării în calitate de numitor a servit numărul de teste)

Număr deținuți	8979	7895	6830	6535	6524	6480	6583	6853	7317	8054

Număr de teste indicate în Tabelul 1 nu include testele efectuate în cadrul IBSS.

III.2 Caracteristicile cazurilor HIV diagnosticate

În anul 2015 au fost înregistrate 818 cazuri HIV, printre care 92 sunt femeile gravide statul HIV+ a cărora a fost stabilit la momentul luării în supravegherea medicală în calitate de gravide; numărul total de cazuri HIV înregistrate pînă la 31 decembrie 2015 constituie 10213.

Printre cazurile HIV înregistrate în anul 2015, 3 persoane sunt cetățeni a Ucrainei (doi bărbați înregistrați în regiunile din Dreapta Nistrului și o femeie din Stînga).

Tabelul 2 Cazurile noi HIV înregistrate în perioada 2006-2015, după grupe de vîrstă și sexe, Republica Moldova³

Cazuri		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total (din 1987)	
Republica Moldova	Total	621	742	779	700	702	720	768	712	832	818	10213	
	Creșterea comparativ cu anul precedent, %	-	19,5	5,0	-11,3	0,3	2,6	6,7	-7,9	16,9	-1,7	-	
	Cazuri HIV noi printre gravide	84	81	83	70	86	80	93	79	87	92	-	
	Vîrsta la stabilirea HIV+	0-14 ani	15	9	18	9	10	17	15	13	19	13	166
		15-24 ani	155	180	135	157	149	122	143	125	104	103	2461
		15-49 ani	588	688	717	646	648	635	690	623	720	707	9416
		Media, ani	29,8	31,2	31,9	32,0	32,1	33,6	33,0	33,8	34,8	35,4	-
		% 15-24 ani	25,0	24,3	17,3	22,4	21,2	16,9	18,6	17,6	12,5	12,6	24,1
	% 15-49 ani	94,7	92,7	92,0	92,3	92,3	88,2	89,8	87,5	86,5	86,4	92,2	
	Sexul	Bărbați	363	430	430	400	348	379	379	381	449	462	5921
		Femei	258	312	349	300	354	341	389	331	383	356	4292
		Raportul bărbați /femei	1,41	1,38	1,23	1,33	0,98	1,11	0,97	1,15	1,17	1,30	1,38
		% bărbați	58,5	58,0	55,2	57,1	49,6	52,6	49,3	53,5	54,0	56,5	58,0
	Mediul de reședință ⁴	Urban	450	513	524	443	416	444	440	386	455	448	6979
		Rural	171	229	255	257	286	275	328	325	377	370	3232
		%, urban	72,5	69,1	67,3	63,3	59,3	61,8	57,3	54,3	54,7	54,8	68,3
Dreapta Nistrului	Total	362	424	450	442	460	492	486	468	584	574	6931	
	Vîrsta la stabilirea HIV+	0-14 ani	12	8	14	5	8	14	10	8	12	8	120
		15-24 ani	90	107	79	106	91	82	96	82	79	75	1727
		15-49 ani	338	383	408	410	421	431	439	412	503	490	6372
		Media, ani	30,0	31,4	31,5	31,9	32,2	33,0	32,6	33,5	35,1	35,6	-
		% 15-24 ani	24,9	25,2	17,6	24,0	19,8	16,7	19,8	17,5	13,5	13,1	24,9
	% 15-49 ani	93,4	90,3	90,7	92,8	91,5	87,6	90,3	88,0	86,1	85,4	91,9	
	Sexul	Bărbați	195	236	242	250	230	262	242	263	316	334	4072
		Femei	167	188	208	192	230	230	244	205	268	240	2859
		% bărbați	53,9	55,7	53,8	56,6	50,0	53,3	49,8	56,2	54,1	58,2	58,8
	Mediul de reședință	Urban	241	257	267	243	241	272	231	213	289	277	4441
Rural		121	167	183	199	219	219	255	254	295	297	2488	
%, urban		66,6	60,6	59,3	55,0	52,4	55,4	47,5	45,6	49,5	48,3	64,1	
Nistru	Total	259	318	329	258	242	228	282	244	248	244	3282	
	Vîrsta la	0-14 ani	3	1	4	4	2	3	5	5	7	5	46

³ În rezultatul îmbunătățirii calității datelor, unele cifre din tabel diferă de cifrele prezentate în raportul pentru anul 2014.

⁴ Pentru 2 cazuri HIV+ mediul de reședință nu este cunoscut, un caz înregistrat în anul 2011 și altul în 2013, ambele din Dreapta Nistrului

stabilirea HIV+	15-24 ani	65	73	56	51	58	40	47	43	25	28	734
	15-49 ani	250	305	309	236	227	204	251	211	217	217	3044
	Media, ani	29,5	30,8	32,5	32,2	31,9	34,8	33,8	34,3	34,2	35,0	-
	% 15-24 ani	25,1	23,0	17,0	19,8	24,0	17,5	16,7	17,6	10,1	11,5	22,4
	% 15-49 ani	96,5	95,9	93,9	91,5	93,8	89,5	89,0	86,5	87,5	88,9	92,7
Sexul	Bărbați	168	194	188	150	118	117	137	118	133	128	1849
	Femei	91	124	141	108	124	111	145	126	115	116	1433
	% bărbați	64,9	61,0	57,1	58,1	48,8	51,3	48,6	48,4	53,6	52,5	56,3
Mediul de reședință	Urban	209	256	257	200	175	172	209	173	166	171	2538
	Rural	50	62	72	58	67	56	73	71	82	73	744
	%, urban	80,7	80,5	78,1	77,5	72,3	75,4	74,1	70,9	66,9	70,1	77,3

III.2.1 Curba epidemică și dezagregarea după sexe a cazurilor HIV+ înregistrate

Din 10213 cazuri HIV+ înregistrate din 1987 circa 58% constituie bărbați și 42% femeii, ponderea bărbaților este mai mare în regiunile din Dreapta Nistrului comparativ cu Stînga (58,8% și 56,3% respectiv); ponderea cea mai mică a bărbaților printre cazurile noi HIV+ a fost înregistrată în anul 2012 (49,3%). Per general ponderea bărbaților printre cazurile noi HIV+ înregistrate în perioada 2006-2015 este în creștere pentru Dreapta Nistrului și în descreștere pe țară și pentru regiunile din Stînga Nistrului.

Curba epidemică a cazurilor HIV+ noi înregistrate în Dreapta Nistrului (Figura 6) nu prezintă o tendință de scădere, acest fapt ar putea indica la depistarea tardivă a cazurilor [4].

Figura 5 Numărul cazurilor HIV+ înregistrate anual, 2006-2015, Republica Moldova

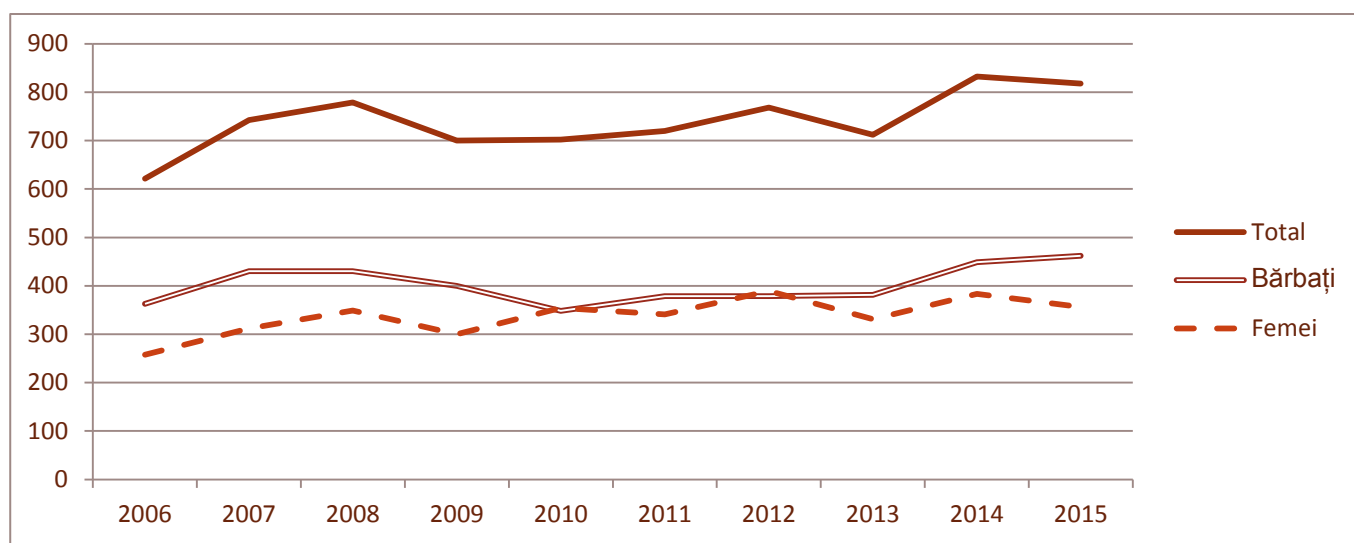

Figura 6 Numărul cazurilor HIV+ înregistrate anual, 2006-2015, Dreapta Nistrului

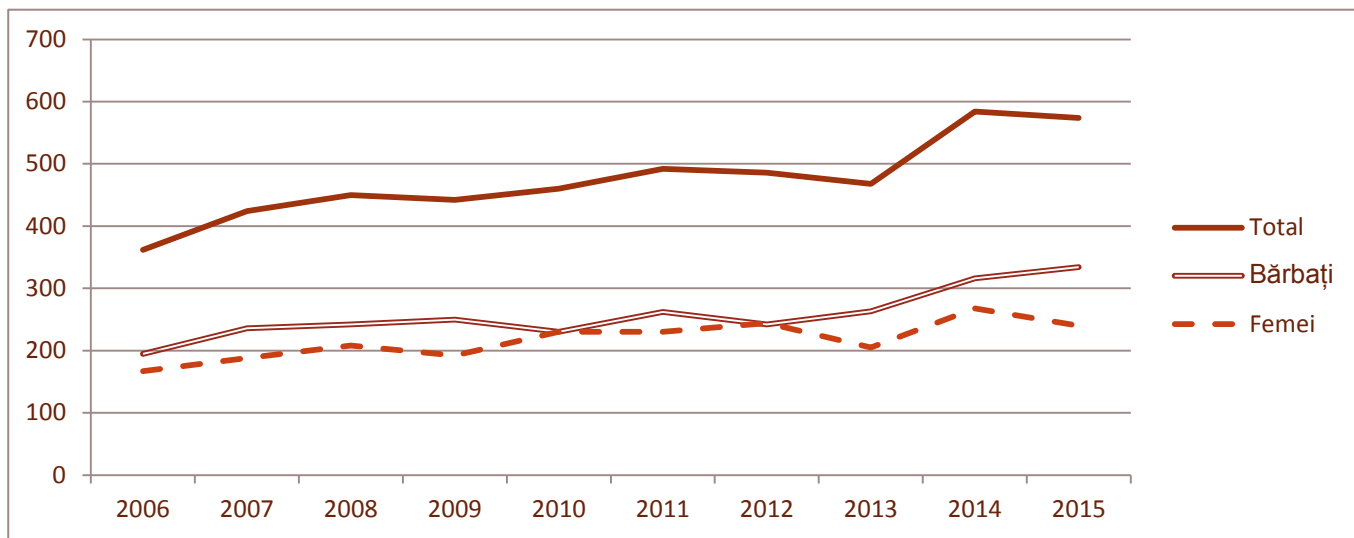
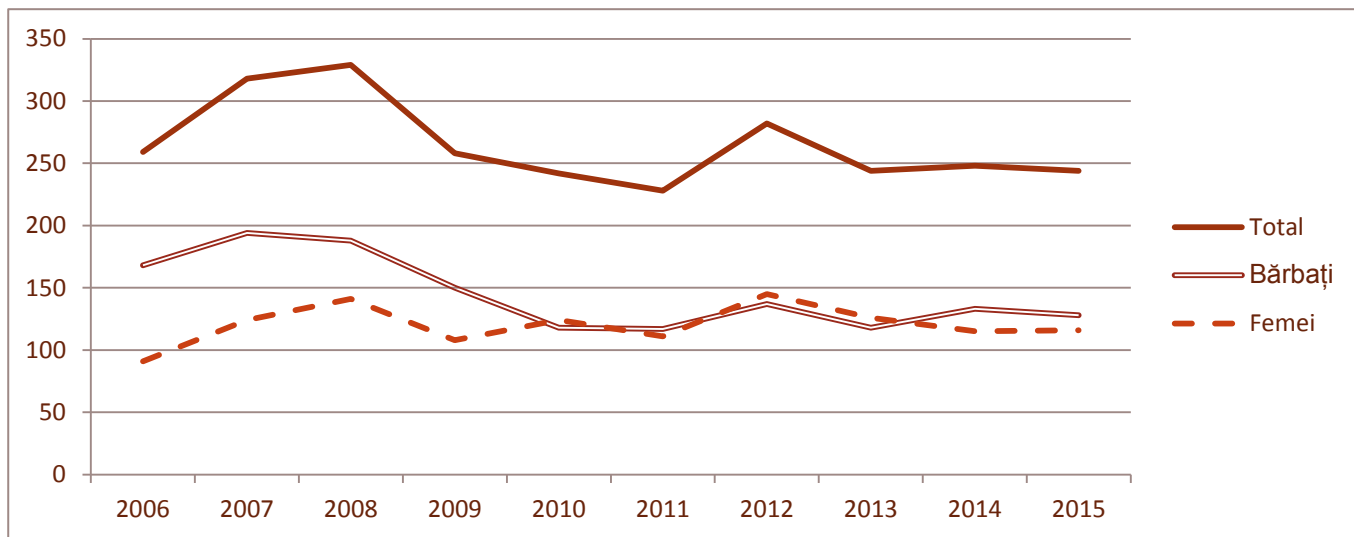

Figura 7 Numărul cazurilor HIV+ înregistrate anual, 2004-2014, Stînga Nistrului

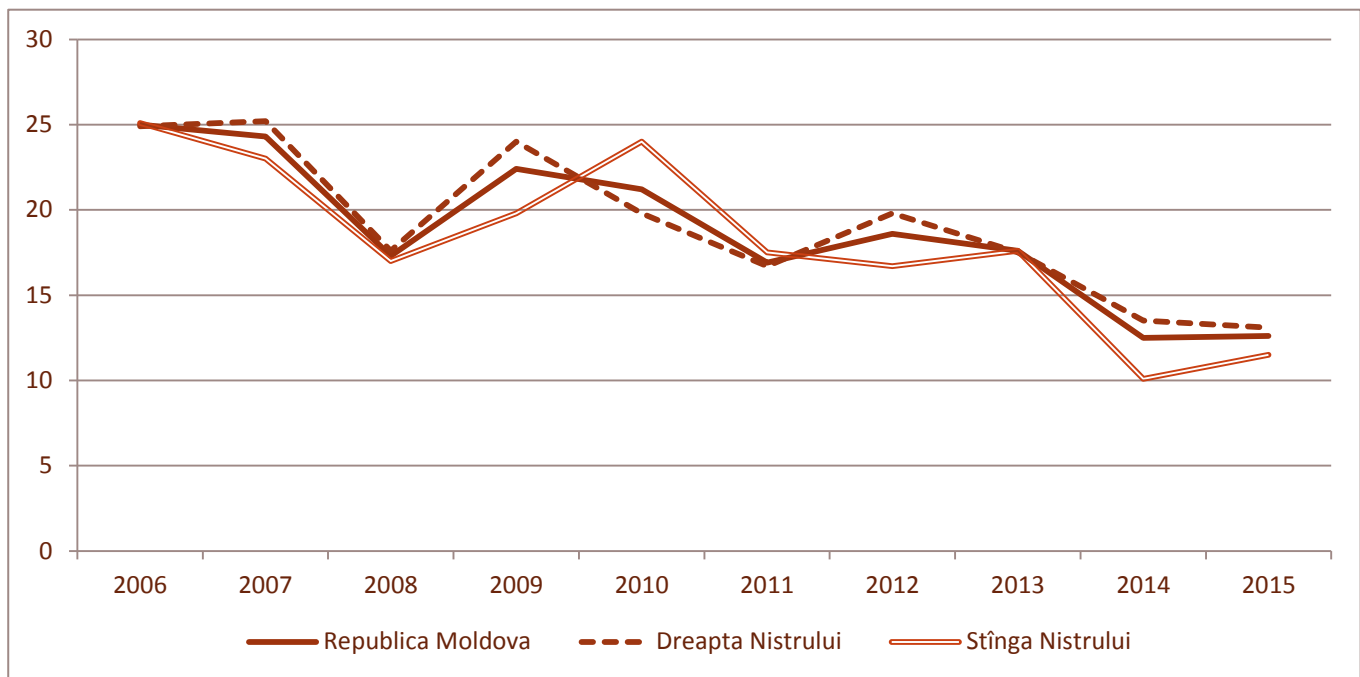

III.2.2 Vîrsta la momentul stabilirii HIV+ și ponderea tinerilor printre cazurile HIV+ noi

Vîrsta medie la momentul stabilirii statutului HIV+ în perioada 2006-2015 a fost în descreștere continuă de la circa 30 ani în 2006 la 35 ani în anul 2015.

Ponderea tinerilor (vîrsta de 15-24 ani la momentul stabilirii statutului HIV+) cumulativ din 1987 este de 24,1%, cu un procentaj mai mare în regiunile din Dreapta Nistrului (24,9%) comparativ cu cele din Stînga (22,4%), în timp aceasta scade esențial (Figura 8).

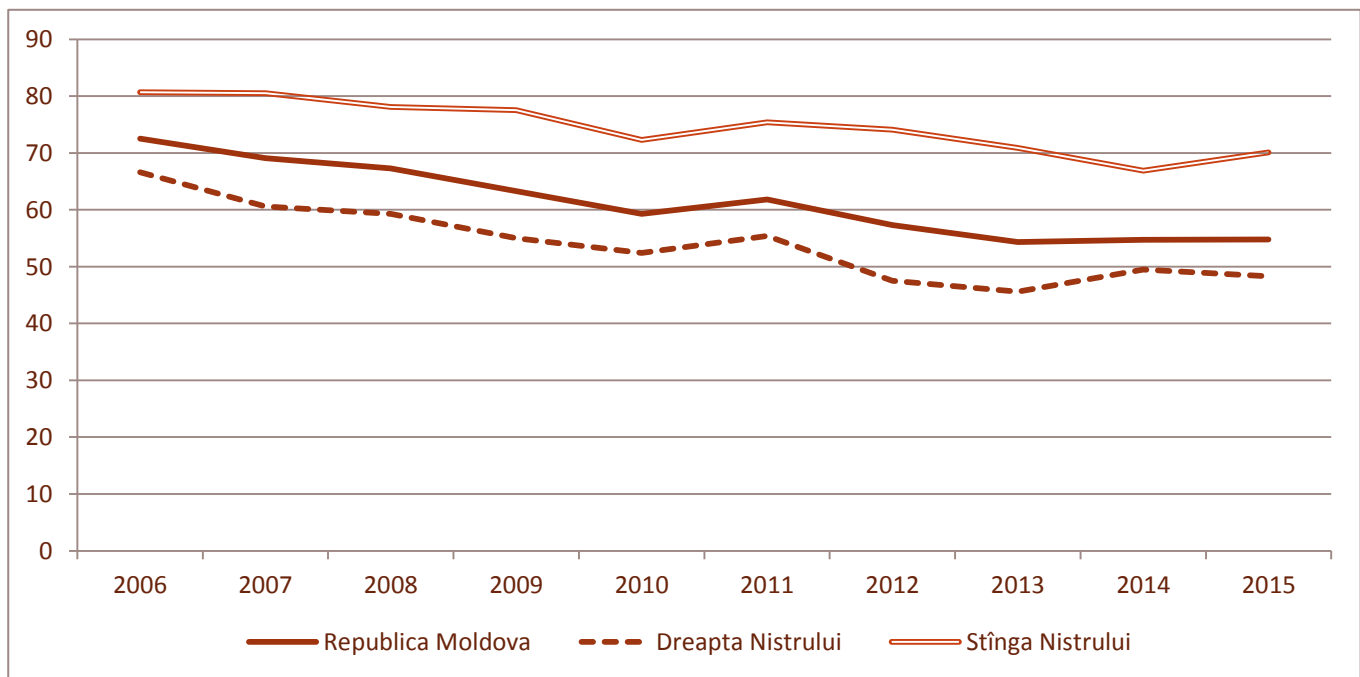
Figura 8 Ponderea tinerilor de 15-24 ani printre cazurile HIV+ noi, Republica Moldova, 2006-2015, %

III.2.3 Mediul de reședință a cazurilor HIV+ înregistrate

Printre numărul de cazuri HIV+ înregistrate din 1987 circa 68,3% sunt din mediul urban, cu un procentaj mai mic în regiunile din Dreapta Nistrului (64,1%), comparativ cu cele din Stînga (77,3%). În timp ponderea cazurilor noi înregistrate din mediul urban este în constantă descreștere (de la 72,5% în anul 2006 pînă la 54,8% în 2015), de asemenea în Regiunile din Stînga Nistrului aceasta este constat cu circa 20% mai mare comparativ cu Dreapta (Figura 9).

Figura 9 Ponderea cazurilor noi HIV+ din mediul urban, Republica Moldova, 2006-2015, %

III.2.4 Depistarea precoce/tardivă a cazurilor HIV

În anul 2015 circa 69,3% dintre cazurile HIV+ depistate au fost testate la nivelul CD4 (Tabelul 4), fără divergențe între regiunile din Dreapta și Stînga Nistrului. Printre persoanele investigate la nivelul CD4 la circa 23,1% a fost

stabilit stadiul SIDA (CD4<200), cu un procentaj mai mare în regiunile din Dreapta Nistrului (24,6%) comparativ cu Stînga (19,6%).

Tabelul 3 Persoane testate la CD4 și nivelul acestuia printre persoanele HIV+ înregistrate în anul 2015

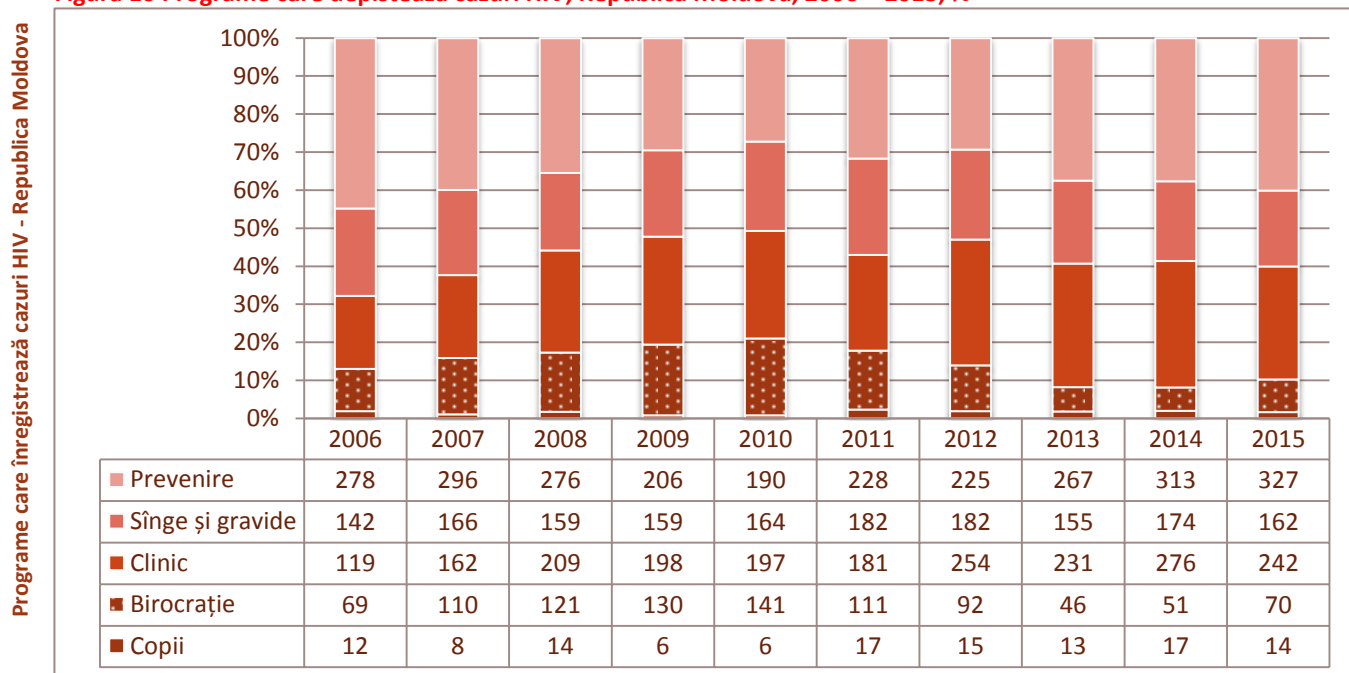
		Republica Moldova	Dreapta Nistrului	Stînga Nistrului
Număr persoane testate la nivelul CD4 printre persoanele HIV+ înregistrate în anul 2015		567	399	168
Ponderea persoanelor HIV+ testate la CD4 din cele înregistrate, %		69,3	69,5	68,9
Printre persoane testate la CD4	Număr persoane cu nivelul CD4 <350	282	217	65
	Număr persoane cu nivelul CD4 <200	131	98	33
	Ponderea persoanelor cu CD4 <200, %	23,1	24,6	19,6

III.3 Programe care înregistrează cazuri HIV

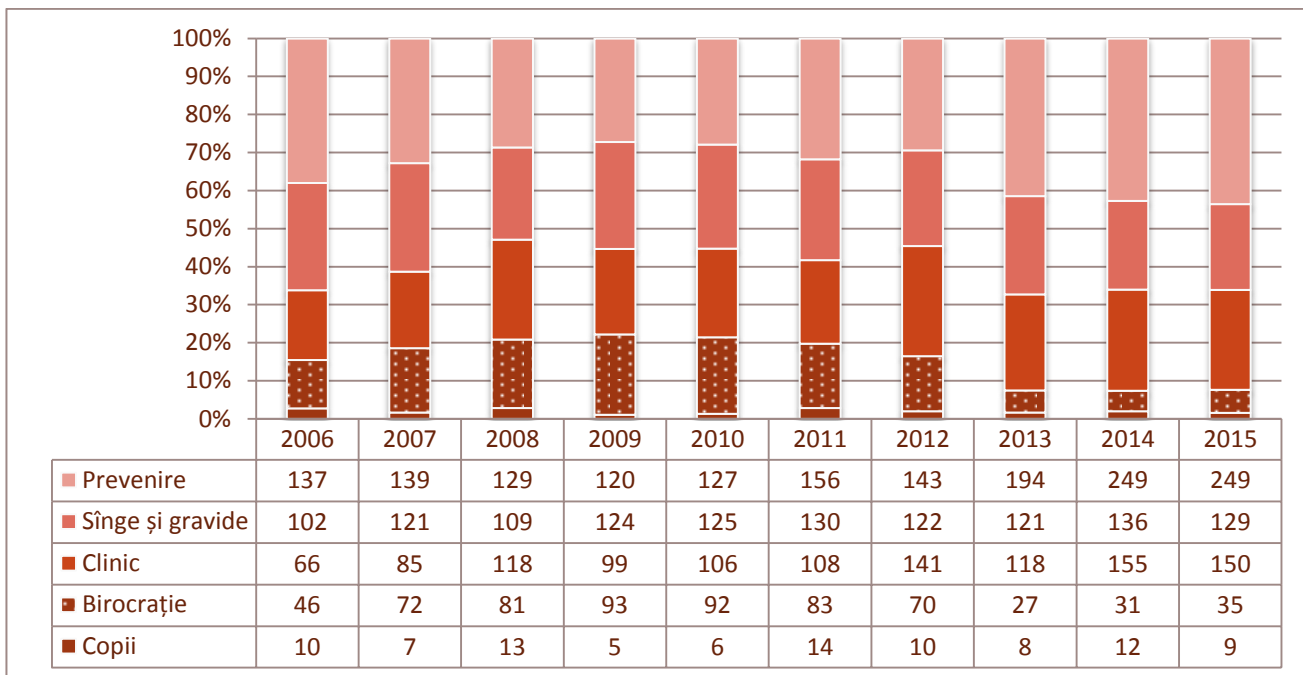
În perioada ultimilor patru ani în țară se observă o tendință de mărire a ponderii cazurilor HIV, depistate prin intermediul programelor de prevenire, de la 29% în 2012 la 40% în 2015 (vezi Figura 10). Tendința de asemenea este evidentă pentru regiunile din Dreapta Nistrului, însă pentru cele din Stînga Nistrului se poate de afirmat despre o pondere mai mare a cazurilor depistate prin intermediul programelor de prevenire doar pentru anul 2015 comparativ cu 2014.

Merită de menționat, că luînd în considerație micșorarea ponderii cazurilor HIV depistate prin programe de prevenire în perioada 2006-2010, la moment încă nu s-a ajuns la procentajul anului 2006 (44,8%).

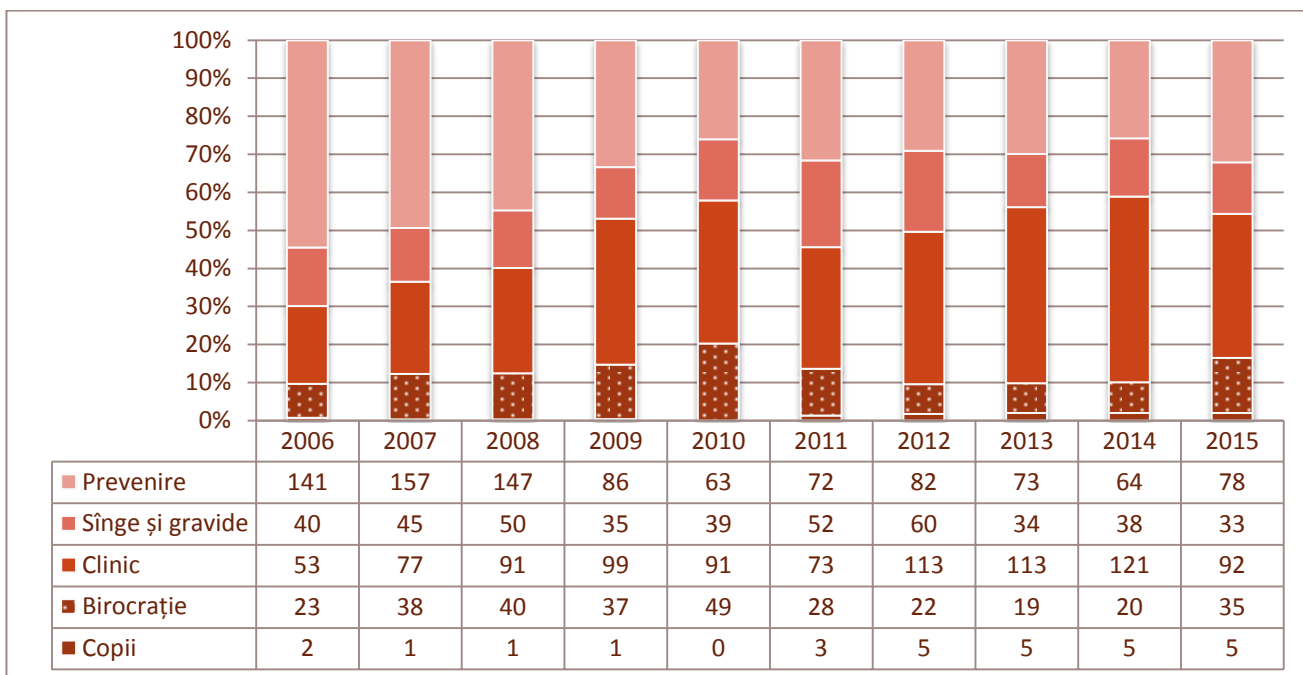
Figura 10 Programe care depistează cazuri HIV, Republica Moldova, 2006 – 2015, %

Programa care înregistrează cazuri HIV - Dreapta Nistrului

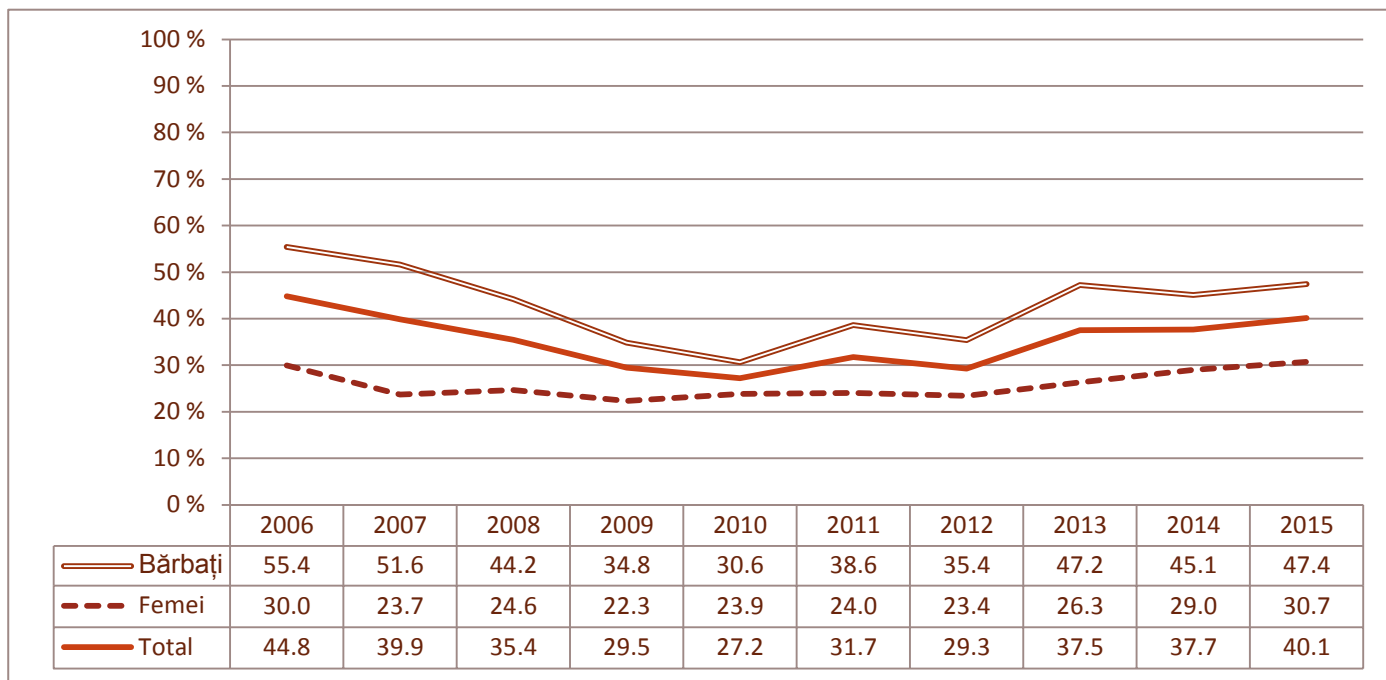

Programa care înregistrează cazuri HIV - Stînga Nistrului

Pe parcursul anilor, la dezagregarea după sexe, ponderea bărbaților HIV+ depistați prin intermediul programelor de prevenire este mai mare comparativ cu ponderea femeilor depistate prin intermediul acestor programe (Figura 11). Astfel ponderea bărbaților HIV+ depistați prin intermediul programelor de prevenire constituie 47,4% din numărul total de bărbați depistați în anul 2015, iar ponderea femeilor constituie 30,7%. Probabil se explică prin faptul că majoritatea programelor de prevenire sunt orientate spre CDI, care în majoritate sunt bărbați.

Figura 11 Ponderea cazurilor HIV depistate prin intermediul programelor de prevenire, dezagregarea după sex, R.Moldova

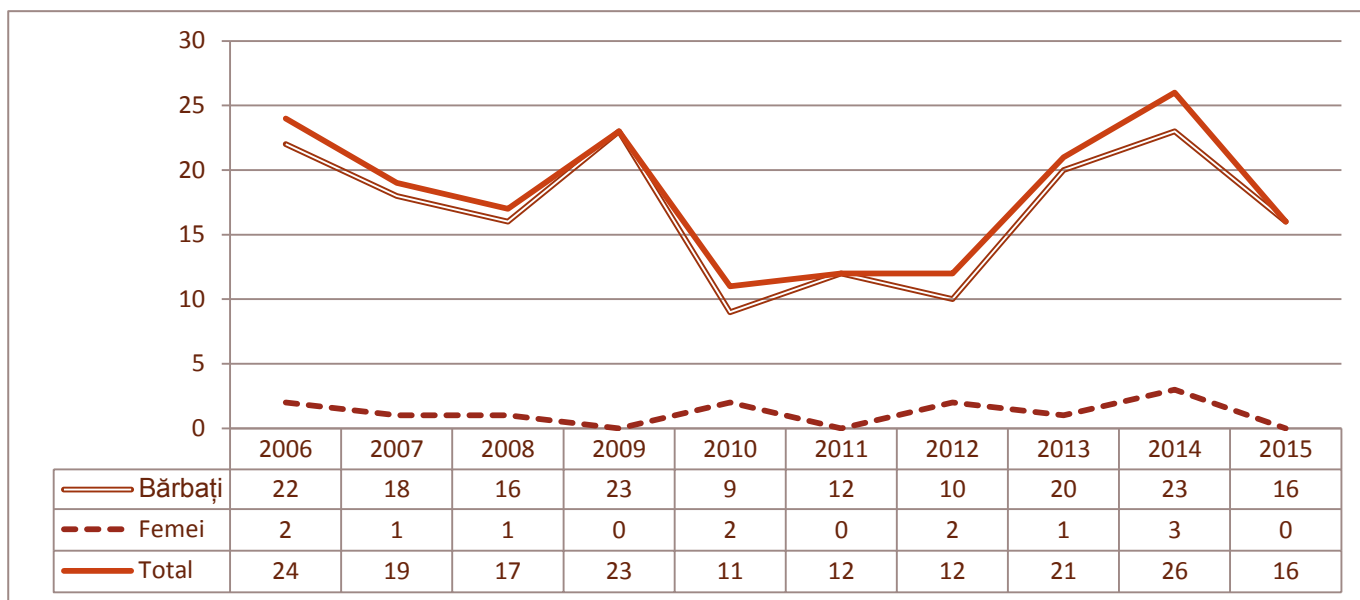

III.4 Cazuri HIV+ înregistrate în sistemul penitenciar, Dreapta Nistrului

Pe parcursul anului 2015 în instituțiile Sistemului Penitenciar din Dreapta Nistrului au fost depistate 16 persoane HIV+, toți bărbați. La sfârșitul anului 2015 în sistemul penitenciar se aflau 142 persoane HIV+, dintre care 126 bărbați și 16 femei.

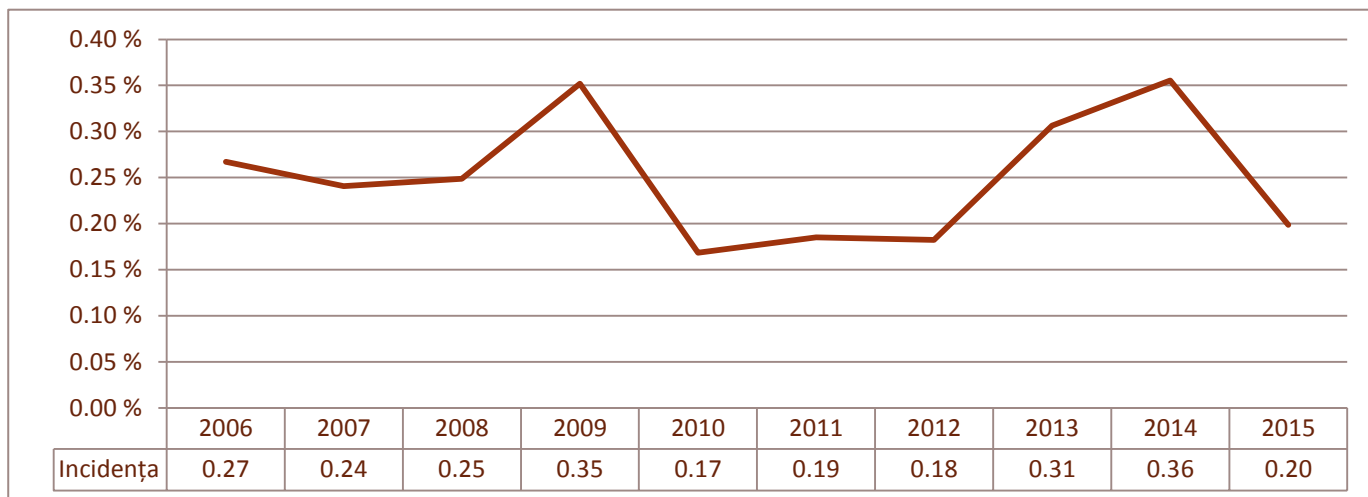
Datele despre persoanele HIV+ din sistemul penitenciar din Stînga Nistrului nu sunt disponibile, cu următoarea excepție: în anul 2015 în sistemul penitenciar din regiune au fost înregistrate 19 cazuri HIV+, dintre care 16 bărbați și 3 femei.

Figura 12 Dinamica înregistrării cazurilor HIV+ în sistemul penitenciar, Republica Moldova, Dreapta Nistrului, 2006 - 2015

La sfârșitul anului 2015 circa 1,8% dintre deținuți trăiau cu HIV (prevalența), incidența cazurilor HIV+ noi în anul 2015 a constituit 0,2% (sau 200 cazuri HIV+ la 100 mii persoane), vezi Figura 13.

Figura 13 Incidența cazurilor HIV+ noi în Sistemul Penitenciar, Republica Moldova, Dreapta Nistrului, 2006 - 2014, %

III.5 Căile probabile de infectare

Conform CNSP calea probabilă de infectare a fost determinată pentru 267 cazuri HIV+ înregistrate în anul 2015 în regiunile din Dreapta Nistrului. Dintre acestea la 246 de cazuri calea este sexuală (circa 92,1% din număr cazuri cu calea de infectare determinată), cu 240 cazuri pe cale heterosexuală (~89,9%) și 6 pe cale homosexuală (~2,2%); în 19 cazuri (circa 2,2% din număr cazuri cu calea de infectare determinată) calea de infectare se consideră consumul de droguri injectabile și transmiterea de la mamă la copil în 2 cazuri (~0,7%).

Date suplimentare referitoare la căile probabile de infectare a cazurilor HIV+ înregistrate în anul 2015 în R.Moldova nu există (tendențele pentru perioada 2004-2014 sunt prezentate în raportul "Monitorizarea controlului infecției HIV în Republica Moldova, anul 2014").

III.6 SIDA

În 2015 la 285 persoane a fost stabilit stadiul SIDA, cumulativ acesta este stabilit la 3126 persoane, ceea ce constituie 30,1% din numărul de cazuri HIV+ înregistrate în țară. Stadiul SIDA este stabilit în pondere mai mare la bărbați (32,3%) comparativ cu femeile (28,3%), de asemenea este în pondere mai mare în partea Dreaptă a Nistrului (37,0%) comparativ cu teritoriile din Stînga Nistrului (29,6%).

Tabelul 4 Caracteristicile cazurilor SIDA stabilite, dezagregarea după sex, Republica Moldova, 2015

		Pînă în 2011	2011	2012	2013	2014	2015	Total		
								din 1987	din 2011	
Republica Moldova	Cazuri înregistrate, #	Total	1571	435	232	326	277	285	3126	-
		Bărbați	990	270	119	191	170	170	1910	-
		Femei	581	165	113	135	107	115	1216	-
	% a cazurilor SIDA din cazurile HIV înregistrate cumulativ	Total	24,7	28,3	28,5	29,9	30,2	30,6	-	-
		Bărbați	25,6	29,6	29,8	31,3	31,9	32,3	-	-
		Femei	23,3	26,3	26,7	28,0	28,0	28,3	-	-
Vîrsta medie la stabilirea SIDA	-	36,1	35,6	36,3	37,1	38,1	-	36,6		
Perioada medie în ani de la stabilirea HIV pînă la stabilirea SIDA	-	3,4	3,2	3,4	2,6	2,7	-	3,1		
Dreapta Nistrului	Cazuri înregistrate, #	Total	1162	279	156	244	182	133	2156	-
		Bărbați	746	181	80	141	117	88	1353	-
		Femei	416	98	76	103	65	45	803	-
	% a cazurilor SIDA din cazurile HIV înregistrate cumulativ	Total	36,3	38,4	37,8	39,0	38,3	37,0	-	-
		Bărbați	37,3	40,1	39,6	40,7	40,4	39,2	-	-
		Femei	34,7	35,7	35,2	36,5	35,2	33,9	-	-
Vîrsta medie la stabilirea SIDA	-	36,4	35,6	36,7	37,4	38,5	-	36,8		

	Perioada medie în ani de la stabilirea HIV pînă la stabilirea SIDA	-	3,6	3,4	3,7	2,3	2,3	-	3,2
Stînga Nistrului	Cazuri înregistrate, #	Total	409	156	76	82	95	152	970
		Bărbați	244	89	39	50	53	82	557
		Femei	165	67	37	32	42	70	413
	% a cazurilor SIDA din cazurile HIV înregistrate cumulativ	Total	20,1	25,0	25,2	25,9	26,9	29,6	-
		Bărbați	20,1	25,0	25,3	26,6	27,6	30,1	-
Femei		20,1	24,9	25,0	25,0	26,0	28,8	-	
	Vîrsta medie la stabilirea SIDA	-	35,7	35,5	35,2	36,5	37,8	-	36,3
	Perioada medie în ani de la momentul stabilirii HIV pînă la stabilirea SIDA	-	3,0	2,6	2,7	3,0	3,2	-	3,0

III.7 Decese⁵

Pe parcursul anului 2014 au fost înregistrate 280 decese printre persoanele HIV+, cu vîrsta medie la momentul decesului de circa 40,7 ani (Tabelul 5). În timp vîrsta la momentul decesului printre persoanele HIV+ este în creștere.

Tabelul 5 Număr decese înregistrate în anul 2015 printre persoanele HIV+ și vîrsta la momentul decesului, RM

Persoane decedate		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total (din 1987)	
Republica Moldova	Total ⁶	154	207	211	210	256	255	246	241	320	280	2880	
	Vîrsta la momentul decesului	0-14 ani	1	2	0	0	0	1	1	2	0	1	12
		15-24 ani	9	11	7	4	3	8	9	7	8	6	150
		15-49 ani	144	194	194	187	223	223	216	203	273	227	2566
		Media, ani	34,4	35,1	36,8	37,1	38,9	38,0	38,7	39,9	39,7	40,7	37,1
	Ani de la momentul stabilirii HIV pînă la deces	3,3	3,5	3,1	3,8	4,0	4,1	4,7	4,9	4,7	4,9	3,9	
	Sexul	Bărbați	118	141	151	157	174	182	169	157	211	174	2006
		Femei	36	66	60	53	82	73	77	84	109	106	874
	Mediul de reședință	Urban	123	174	173	163	190	188	179	158	216	190	2223
		Rural	31	33	38	47	66	67	67	83	104	90	657
Dreapta Nistrului	Total	108	139	137	137	163	165	163	161	207	206	1978	
	Vîrsta la momentul decesului	0-14 ani	1	2	0	0	0	0	1	2	0	0	9
		15-24 ani	3	5	0	2	2	2	7	7	4	3	95
		15-49 ani	99	129	124	120	140	143	143	134	175	166	1752
		Media, ani	35,6	35,7	37,4	37,5	39,1	39,4	38,8	39,6	40,6	40,9	37,4
	Ani de la momentul stabilirii HIV pînă la deces	4,0	4,3	4,1	4,6	4,7	4,8	5,2	5,5	4,7	5,1	4,4	
	Sexul	Bărbați	83	98	98	103	116	121	121	105	138	131	1404
		Femei	25	41	39	34	47	44	42	56	69	75	574
	Mediul de reședință	Urban	84	115	112	103	122	118	113	98	124	136	1493
		Rural	24	24	25	34	41	47	50	63	83	70	485
Stînga Nistrului	Total	46	68	74	73	93	90	83	80	113	74	902	
	Vîrsta la momentul decesului	0-14 ani	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	3
		15-24 ani	6	6	7	2	1	6	2	0	4	3	55
		15-49 ani	45	65	70	67	83	80	73	69	98	61	814
		Media, ani	31,7	33,9	35,6	36,3	38,5	35,5	38,5	40,5	38,2	40,2	36,6

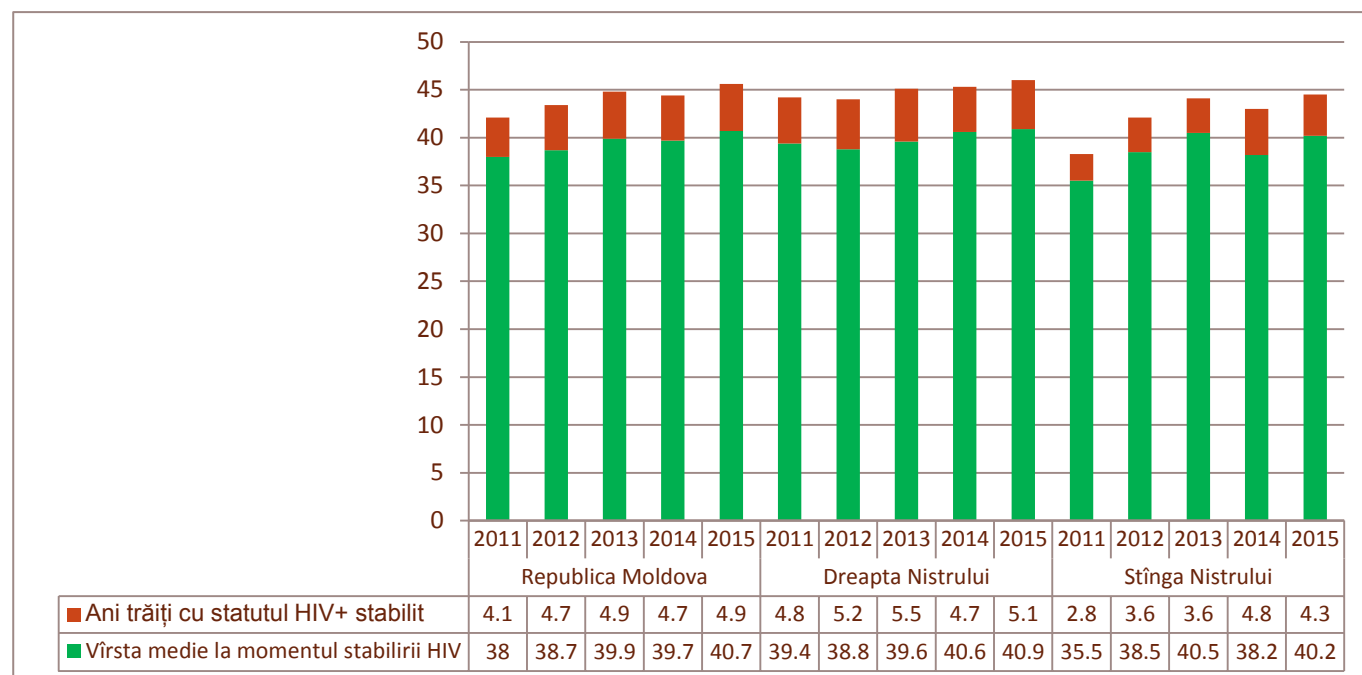
⁵ La moment statistica de rutină nu oferă date sigure cu referire la persoanele HIV+ decedate, probabil că numărul real de decese este mai mare decît cel prezentat în acest document

⁶ În 7 cazuri se cunoaște că persoanele sunt decedate, dar nu se cunoaște anul decesului (anul decesului s-a considerat după caz: anul stabilirii SIDA sau HIV+; din Stînga Nistrului sunt 3 bărbați și o femeie, iar din Dreapta un bărbat și 2 femei)

Ani de la momentul stabilirii HIV pînă la deces		1,7	2,0	1,3	2,2	2,6	2,8	3,6	3,6	4,8	4,3	2,9
Sexul	Bărbați	35	43	53	54	58	61	48	52	73	43	602
	Femei	11	25	21	19	35	29	35	28	40	31	300
Mediul de reședință	Urban	39	59	61	60	68	70	66	60	92	54	730
	Rural	7	9	13	13	25	20	17	20	21	20	172

Analizînd numărul de ani trăiți de la momentul stabilirii HIV+ pînă la momentul decesului (Figura 14), pentru perioada 2011-2015 per general există o tendință de creștere, cu excepție în anul 2014 generată de regiunile din Stînga Nistrului.

Figura 14 Vîrsta medie la momentul stabilirii HIV+ a persoanelor decedate în perioada 2011-2015 și numărul mediu de ani trăiți cu statutul HIV+ stabilit, Republica Moldova

III.7.1 Decese HIV asociate

Din numărul total de decese, circa 70,6% pot fi considerat decese HIV asociate, printre decesele HIV asociate în pondere de 54,3% decese sunt cauzate de tuberculoză.

Numărul deceselor HIV-asociate la 100 mii populație în anul 2015 a constituit 4,87 cu diferențe esențiale între regiunile din Dreapta Nistrului (3,99) și Stînga (11,16).

Tabelul 6 Decese HIV/SIDA asociate, Republica Moldova, 2015

	Republica Moldova	Dreapta Nistrului	Stînga Nistrului
Decese printre persoanele HIV+, #	280	206	74
Număr decese la care cauza este clar stabilită	245	190	55
Număr decese HIV/SIDA asociate, #	173	131	42
Decese din cauza tuberculozei, #	94	64	30
Ponderea deceselor HIV/SIDA asociate (din persoane cu cauza stabilită a decesului), %	70,6	68,9	76,4
Din numărul de decese HIV asociate, ponderea deceselor din cauza tuberculozei, %	54,3	48,9	71,4

Estimarea numărului deceselor HIV asociate ⁷	198	142	57
Decese HIV asociate la 100 mii populație (din număr estimat de decese HIV asociate)	4,87	3,99	11,16

Populația utilizată la calcularea indicatorului "la 100 mii populație" este identică cu cea utilizată în capitolul "Incidența și prevalența HIV".

III.8 Persoane HIV+ în viață pe teritoriul țării

La moment pe teritoriul țării se consideră că există 7331 persoane în viață cu statutul HIV+ stabilit, dintre acestea 4952 cazuri în regiunile din Dreapta Nistrului și 2379 în Stînga Nistrului.

Tabelul 7 Persoane HIV+ în viață la sfîrșit de an și caracteristicile acestora, Republica Moldova

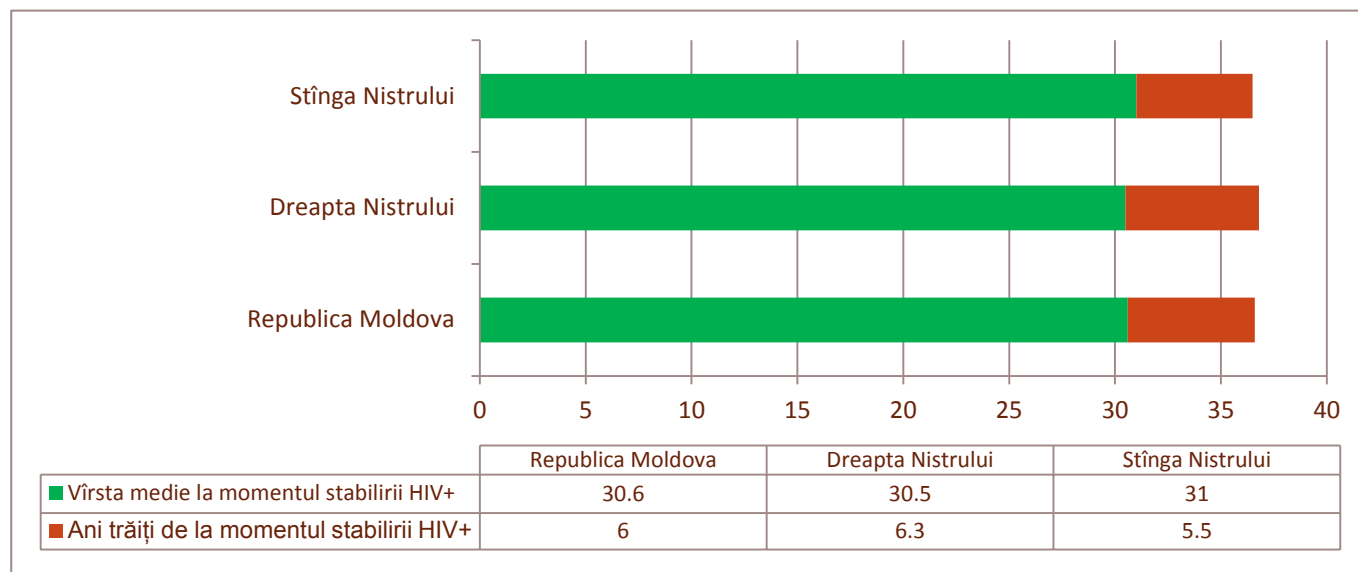
Persoane în viață		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Republica Moldova	Total ⁸	2785	3320	3888	4378	4823	5288	5810	6281	6793	7331	
	Vîrsta la sfîrșit de an	0-14 ani	33	40	57	64	73	88	100	107	123	130
		15-24 ani	438	478	473	506	526	497	475	453	440	429
		15-49 ani	2687	3167	3676	4111	4507	4879	5303	5668	6051	6455
		Media, ani	31,1	31,7	32,3	33,0	33,4	34,1	34,7	35,3	36,0	37,5
	Ani trăiți de la momentul stabilirii HIV+	3,7	3,7	3,8	4,1	4,4	4,8	5,0	5,4	5,7	6,0	
	Sexul	Bărbați	1772	2061	2340	2583	2757	2954	3164	3388	3626	3914
		Femei	1013	1259	1548	1795	2066	2334	2646	2893	3167	3417
	Mediul de reședință	Urban	2317	2656	3007	3287	3512	3768	4029	4257	4496	4754
		Rural	468	664	881	1091	1311	1519	1780	2022	2295	2575
Dreapta Nistrului	Total	2051	2336	2649	2954	3250	3577	3900	4207	4584	4952	
	Vîrsta la sfîrșit de an	0-14 ani	25	31	44	48	55	68	76	79	90	96
		15-24 ani	268	289	284	319	335	324	315	295	299	295
		15-49 ani	1972	2214	2485	2754	3012	3276	3533	3772	4058	4330
		Media, ani	31,7	32,3	32,8	33,3	33,8	34,3	34,9	35,4	36,1	37,2
	Ani trăiți de la momentul stabilirii HIV+	4,3	4,4	4,5	4,7	5,0	5,2	5,5	5,8	6,0	6,3	
	Sexul	Bărbați	1324	1462	1606	1753	1867	2008	2129	2287	2465	2668
		Femei	727	874	1043	1201	1383	1569	1771	1920	2119	2284
	Mediul de reședință	Urban	1699	1841	1996	2136	2254	2408	2526	2641	2806	2947
		Rural	352	495	653	818	996	1168	1373	1564	1776	2003
Stînga Nistrului	Total	734	984	1239	1424	1573	1711	1910	2074	2209	2379	
	Vîrsta la sfîrșit de an	0-14 ani	8	9	13	16	18	20	24	28	33	34
		15-24 ani	170	189	189	187	191	173	160	158	141	134
		15-49 ani	715	953	1191	1357	1495	1603	1770	1896	1993	2125
		Media, ani	29,5	30,4	31,4	32,2	32,7	33,7	34,4	35,1	35,8	38,1
	Ani trăiți de la momentul stabilirii HIV+	2,0	2,1	2,4	2,8	3,3	3,8	4,2	4,6	5,0	5,5	
	Sexul	Bărbați	448	599	734	830	890	946	1035	1101	1161	1246
		Femei	286	385	505	594	683	765	875	973	1048	1133
	Mediul de reședință	Urban	618	815	1011	1151	1258	1360	1503	1616	1690	1807
		Rural	116	169	228	273	315	351	407	458	519	572

⁷ Pentru estimarea numărului deceselor HIV asociate, s-a presupus că decesele pentru care nu este stabilită cauza sunt procentual HIV asociate identic cu cele pentru care cauza se cunoaște.

⁸ Cîteva persoane (numărul exact nu se cunoaște, cel puțin 10), preponderent din Stînga Nistrului, sunt plecate în afara țării pentru trai permanent – nu sunt excluse din calcule. Cazuri despre care se cunoaște sigur că au emigrat din țară și excluse din tabel: un caz emigrat în anul 2003 (bărbat, Stînga Nistrului, anul nașterii 1970) și unul în 2010 (femeie, Dreapta Nistrului, 1967).

Vârsta medie a persoanelor HIV+ în viață la sfârșitul anului 2015 constituie 36,6 ani (fără diferențe între cazurile înregistrate în Dreapta/Stînga Nistrului), dintre care aproximativ 6 ani trăiți cu statutul HIV+ stabilit (6,3 ani pentru cazurile înregistrate în regiunile din Dreapta Nistrului și 5,5 pentru cele din Stînga Nistrului).

Figura 15 Vârsta medie la sfârșitul anului 2015 a persoanelor HIV+ în viață, Republica Moldova, 2015

Dintre persoanele în viață la sfârșitul anului 2015, circa 2% erau copii (0-14 ani), circa 6% erau tineri de vîrstă 15-24 ani și 88% se încadrau în segmentul de vîrstă 15-49 ani.

Tabelul 8 Distribuția după vîrste a persoanelor HIV+ în viață, Republica Moldova, 2015

	Republica Moldova	Dreapta Nistrului	Stînga Nistrului
< 15 ani	1,8	1,9	1,4
15 - 24 ani	5,9	6,0	5,6
15 - 49 ani	88,1	87,4	89,3
50+ ani	10,2	10,6	9,2

III.9 Persoane HIV+ în evidență activă

În evidența activă la 1 ianuarie 2014 erau 6204 persoane, cu 493 persoane mai mult decît cu un an în urmă. Dintre acestea 52% sunt bărbați și 48% femei; teritoriile din Stînga Nistrului sunt reprezentate de 2081 persoane, iar restul țării de 4123 cazuri.

Dintre persoanele HIV+ considerate la sfârșitul anului 2015 în viață și pe teritoriul țării, 84,6% sunt în evidență activă; acest procentaj fiind mai mare pentru teritoriile din Stînga Nistrului (87,5%), comparativ cu restul țării (83,3%). Ponderea femeile HIV+ în evidență activă (87,5%) este mai mare decît ponderea bărbaților în evidență activă (82,1%).

Tabelul 9 Persoane HIV+ în evidență activă la finele anului 2015

		2014			2015		
		Republica Moldova	Dreapta Nistrului	Stînga Nistrului	Republica Moldova	Dreapta Nistrului	Stînga Nistrului
Total, nr		5711	3728	1983	6204	4123	2081
Ponderea dintre persoanele considerate în viață și pe teritoriul țării, %		84,1	81,3	89,8	84,6	83,3	87,5
După sex	Bărbați	2969	1954	1015	3215	2172	1043
	Femei	2742	1774	968	2989	1951	1038
După vîrste	< 15 ani	122	91	31	127	95	32
	15+ ani	5589	3637	1952	6077	4028	2049

III.10 Tratamentul ARV

Pe parcursul anului 2015 în TARV au fost incluse primar 954 persoane, 174 persoane au reinițiat tratamentul, au abandonat tratamentul 283 persoane și 104 persoane din cele în TARV au decedat. Astfel, la sfârșitul anului 2015 în TARV se aflau 3850 persoane HIV+, cu 734 mai mult comparativ cu sfârșitul anului 2014 (Tabelul 10).

Tabelul 10 Persoane în tratamentul ARV, Republica Moldova, 2015

		Republica Moldova	Dreapta Nistrului	Stînga Nistrului	
Persoane HIV+ aflate în tratamentul ARV la finele anului 2015	Total	3850	2681	1169	
	După sex	Bărbați	1916	1369	547
		Femei	1934	1312	622
	După vârste	< 15 ani	106	76	34
		15 ani +	3774	2605	1139
În sectorul penitenciar	179	87	92		
Persoane HIV+ încadrate primar în tratamentul ARV pe parcursul anului 2015	Total	954	694	260	
	După sex	Bărbați	494	379	115
		Femei	460	315	145
	Copii, < 15 ani	13	0	13	
	În sectorul penitenciar	44	25	19	
Persoane HIV+ care au reinițiat TARV pe parcursul anului 2015 (toți de vîrsta 15 ani +)	Total	174	140	34	
	După sex	Bărbați	89	76	13
		Femei	85	64	21
	În sectorul penitenciar	18	10	8	
Pacienți HIV+ care au abandonat tratamentul ARV pe parcursul anului 2015	Total	283	217	66	
	După sex	Bărbați	146	116	30
		Femei	137	101	36
	Copii, < 15 ani	5	4	1	
	În sectorul penitenciar	8	7	1	
Pacienți HIV+ în tratamentul ARV care au decedat pe parcursul anului 2015	Total	104	85	19	
	După sex	Bărbați	70	58	12
		Femei	34	27	7
	Copii, < 15 ani	1	1	0	
	În sectorul penitenciar	7	5	2	

Ponderea persoanelor în TARV dintre persoanele aflate în evidența activă la sfârșitul anului 2015 constituie 62,1% și este mai mare pentru regiunile din Dreapta Nistrului (65,0%) comparativ cu Stînga (56,2%).

Ponderea persoanelor în TARV din cele care îl necesită constituie 79,7% per total, 84,4% pentru regiunile din Dreapta Nistrului și 70,7% pentru Stînga Nistrului.

Tabelul 11 Acoperirea cu TARV, Republica Moldova, 2015

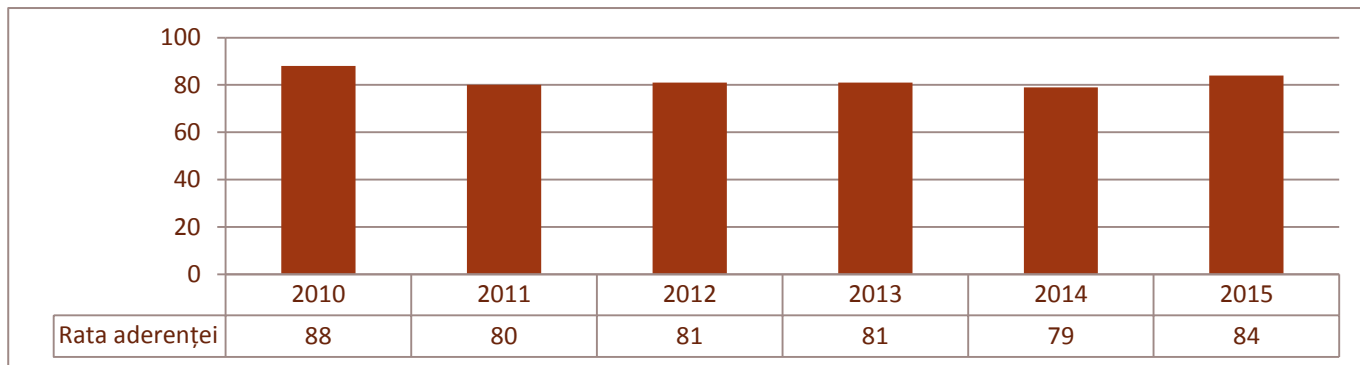
		Republica Moldova	Dreapta Nistrului	Stînga Nistrului	
Persoane HIV+ care necesită TARV	Total	4831	3178	1653	
	După sex	Bărbați	2440	1630	810
		Femei	2391	1548	843
	Copii, < 15 ani	109	79	34	
	În sectorul penitenciar	216	93	123	
Persoane neacoperite cu TARV din cele care necesită	Total	981	497	484	
	După sex	Bărbați	524	261	263
		Femei	457	236	221
	Copii, < 15 ani	3	3	0	
	În sectorul penitenciar	37	6	31	

Ponderea persoanelor în TARV dintre persoanele afla în evidență activă, %	62,1	65,0	56,2
Ponderea persoanelor în TARV din cele care necesită, %	79,7	84,4	70,7

III.10.1 Aderența la tratamentul ARV

Rata aderenței la TARV, la finele anului 2015 după 12 luni de la inițierea tratamentului este cu circa 5% mai mare comparativ cu 2014 (Figura 16) și constituie circa 84%; după 24 luni de la inițierea tratamentului constituie 75,7% și este mai mare cu circa 1,6% comparativ cu anul 2014; după 60 luni de la inițierea tratamentului constituie 65,15% și a scăzut comparativ cu anul 2014 (69,9%).

Figura 16 Dinamica ratei de aderență la TARV după 12 luni de la inițierea tratamentului, Republica Moldova, 2010 - 2015

Aderența la tratament, atât după 12 luni de la inițierea TARV cât și mai târziu, este mai bună în cazul femeilor comparativ cu bărbații (Tabelul 12).

Tabelul 12 Aderența la TARV după 12/24/60 luni de la inițierea tratamentului, comparație între anii 2014 și 2015, %

	2014					2015				
	Total	Bărbați	Femei	<15 ani	15+ ani	Total	Bărbați	Femei	<15 ani	15+ ani
După 12 luni	78,9	75,7	82,6	100	78,1	83,98	82,04	85,63	100	83,58
24 luni	74,1	65,3	82,3	100	73,4	75,70	71,29	80,75	90,48	75,14
60 luni	69,9	67,6	72,9	100	69,5	65,25	62,86	68,26	85,71	64,86

Aderența la TARV după 12 și 24 luni de la inițierea tratamentului este puțin mai mare pentru regiunile din Stînga Nistrului comparativ cu cele din Dreapta (Tabelul 13, Tabelul 14, Tabelul 15), însă după 60 de luni aderența la tratament este esențial mai mare pentru Dreapta Nistrului comparativ cu Stînga (71,30% la 56,49%).

Tabelul 13 Aderența la TARV după 12 luni de la inițierea tratamentului, Republica Moldova, 2015

		Republica Moldova	Dreapta Nistrului	Stînga Nistrului
Au inițiat tratamentul cu 12 luni în urmă, #	Total	899	654	245
	Bărbați	412	295	117
	Femei	487	359	128
	Copii <15 ani	22	13	9
	Maturi 15+ ani	877	641	236
Continuă TARV după 12 luni de la inițiere, #	Total	755	546	209
	Bărbați	338	238	100
	Femei	417	308	109
	Copii <15 ani	22	13	9
	Maturi 15+ ani	733	533	200
Lipsă în TARV după 12 luni, #	Total	144	108	36
	Pierduți din evidență	0	0	0
	Abandon	93	73	20
	Decedați	51	35	16
Aderența la TARV după 12 luni, %	Total	83,98	83,49	85,31
	Bărbați	82,04	80,68	85,47

	Femei	85,63	85,79	85,16
	Copii <15 ani	100	100	100
	Maturi 15+ ani	83,58	83,15	84,75

Tabelul 14 Aderența la TARV după 24 luni de la inițierea tratamentului, Republica Moldova, 2015

		Republica Moldova	Dreapta Nistrului	Stînga Nistrului
Au inițiat tratamentul cu 24 luni în urmă, #	Total	568	406	162
	Bărbați	303	206	97
	Femei	265	200	65
	Copii <15 ani	21	12	9
	Maturi 15+ ani	547	394	153
Continuă TARV după 24 luni de la inițiere, #	Total	430	306	124
	Bărbați	216	146	70
	Femei	214	160	54
	Copii <15 ani	19	12	7
	Maturi 15+ ani	411	294	117
Lipsă în TARV după 24 luni, #	Total	138	100	38
	Pierduți din evidență	3	0	3
	Abandon	69	50	19
	Decedați	66	50	16
Aderența la TARV după 24 luni, %	Total	75,70	75,37	76,54
	Bărbați	71,29	70,87	72,16
	Femei	80,75	80,00	83,08
	Copii <15 ani	90,48	100,00	77,78
	Maturi 15+ ani	75,14	74,62	76,47

Tabelul 15 Aderența la TARV după 60 luni de la inițierea tratamentului, Republica Moldova, 2015

		Republica Moldova	Dreapta Nistrului	Stînga Nistrului
Au inițiat tratamentul cu 60 luni în urmă, #	Total	377	223	154
	Bărbați	210	126	84
	Femei	167	97	70
	Copii <15 ani	7	7	0
	Maturi 15+ ani	370	216	154
Continuă TARV după 60 luni de la inițiere, #	Total	246	159	87
	Bărbați	132	84	48
	Femei	114	75	39
	Copii <15 ani	6	6	0
	Maturi 15+ ani	240	153	87
Lipsă în TARV după 60 luni, #	Total	131	64	67
	Pierduți din evidență	6	0	6
	Abandon	46	14	32
	Decedați	79	50	29
Aderența la TARV după 60 luni, %	Total	65,25	71,30	56,49
	Bărbați	62,86	66,67	57,14
	Femei	68,26	77,32	55,71
	Copii <15 ani	85,71	85,71	-
	Maturi 15+ ani	64,86	70,83	56,49

III.10.2 Scheme de tratament utilizate în TARV

La finele anului 2015 tratament antiretroviral de linia I era administrat la 3377 persoane HIV+ mature (>10 ani), constituind 87,5% din numărul total de persoane în TARV, comparativ cu anul 2014 89%. TARV de linia II a fost

administrat la 455 mature (> 10 ani), ce constituie circa 12%, în anul 2014 -10,8%. TARV de linia III a fost administrat la 16 persoane, iar în 2014 la 15 persoane mature (Tabelul 16, Tabelul 17 și Tabelul 18).

Pentru copiii (<10 ani) aflați în TARV la finele anului 2015 în 97,4% au fost administrate preparate de linia I, comparativ cu 93% în anul precedent; linia a II a fost administrată la 2 copii.

Se cunoaște că, tratamentul combinat într-o singură pastilă o dată pe zi ușurează primirea preparatelor și sporește aderența la tratament. În anul 2015 circa 83% pacienți, din cei tratați cu scheme de linia I, au primit astfel de scheme (TDF+FTC+EFV, TDF+3TC+EFV), comparativ cu anul precedent această pondere a crescut cu 10%. Pentru regiunile din Dreapta Nistrului indicatorul este mai mare comparativ cu cele din Stînga: ~85% și 80% respectiv.

Circa 87% persoane mature (>10 ani) HIV+, din cele tratate cu scheme de linia I, sunt tratate cu scheme bazate pe Tenofovir, comparativ cu 75% în anul 2014% - aceste scheme sunt în conformitate cu recomandările OMS **Error! eference source not found.** și protocoalele naționale [9]. În cazul regiunilor din Dreapta Nistrului indicatorul constituie 88% și pentru cele din Stînga -83.

Circa 98% dintre maturi tratați cu scheme de linia I primesc scheme bazate pe INNTI (inhibitor nonnucleozidic al transcriptazei inverse), care sunt schemele de bază recomandate de OMS și protocolul național, în anul 2014 indicatorul a constituit 94%. Circa 2% din pacienții tratați cu scheme de linia I utilizează scheme alternative din motivul intoleranței/contraindicației INNTI-lor; 88% (52 persoane) din aceștea utilizează scheme bazate pe IP (inhibitor al proteazei) și doar 12% (7 persoane) primesc preparate mai puțin eficiente bazate pe 3 INTI (inhibitor nucleozidic / nucleotidic al transcriptazei inverse) în legătură cu imposibilitatea administrării INNTI-lor sau IP-lor din cauza interacțiunii complexe cu preparatele antituberculoase și prezența altor coinfecții care nu permit administrarea INNTI-lor.

Tabelul 16 Scheme de tratament ARV de linia I utilizate în R.Moldova și persoane HIV+ per schemă la finele anului 2015

	Scheme de linia I	Maturi, > 10 ani	Copii, < 10 ani	Total	% din persoane cu scheme de linia I		% din total persoane în TARV	
					Maturi, > 10 ani	Copii, < 10 ani	Maturi, > 10 ani	Copii, < 10 ani
Republica Moldova	TDF + FTC + EFV	1774	0	1774	53,7	0,0	47,0	0,0
	TDF + 3TC + EFV	1032	0	1032	31,2	0,0	27,3	0,0
	AZT + 3TC + EFV	107	18	125	3,2	24,3	2,8	23,7
	AZT + 3TC + NVP	194	4	198	5,9	5,4	5,1	5,3
	ABC + 3TC + EFV	79	12	91	2,4	16,2	2,1	15,8
	TDF + 3TC + NVP	58	0	58	1,8	0,0	1,5	0,0
	ABC + 3TC + LPV/r	52	19	71	1,6	25,7	1,4	25,0
	ABC + 3TC + AZT	7	0	7	0,2	0,0	0,2	0,0
	AZT + 3TC + LPV/r	0	21	21	0,0	28,4	0,0	27,6
	Total	3303	74	3377	100	100	87,5	97,4
Dreapta Nistrului	TDF + FTC + EFV	1356	0	1356	56,8	0,0	51,7	0,0
	TDF + 3TC + EFV	712	0	712	29,8	0,0	27,1	0,0
	AZT + 3TC + EFV	39	15	54	1,6	27,8	1,5	26,8
	AZT + 3TC + NVP	153	4	157	6,4	7,4	5,8	7,1
	ABC + 3TC + EFV	44	7	51	1,8	13,0	1,7	12,5
	TDF + 3TC + NVP	35	0	35	1,5	0,0	1,3	0,0
	ABC + 3TC + LPV/r	42	8	50	1,8	14,8	1,6	14,3
	ABC + 3TC + AZT	7	0	7	0,3	0,0	0,3	0,0
	AZT + 3TC + LPV/r	0	20	20	0,0	37,0	0,0	35,7
	Total	2388	54	2442	100	100	91,0	96,4
Sfî	TDF + FTC + EFV	418	0	418	45,7	0,0	36,4	0,0
	TDF + 3TC + EFV	320	0	320	35,0	0,0	27,9	0,0

AZT + 3TC + EFV	68	3	71	7,4	15,0	5,9	15,0
AZT + 3TC + NVP	41	0	41	4,5	0,0	3,6	0,0
ABC + 3TC + EFV	35	5	40	3,8	25,0	3,0	25,0
TDF + 3TC + NVP	23	0	23	2,5	0,0	2,0	0,0
ABC + 3TC + LPV/r	10	11	21	1,1	55,0	0,9	55,0
ABC + 3TC + AZT	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
AZT + 3TC + LPV/r	0	1	1	0,0	5,0	0,0	5,0
Total	915	20	935	100	100	79,6	100

Tabelul 17 Scheme TARV de linia II utilizate în R.Moldova și persoane HIV+ per schemă la finele anului 2015

Scheme de linia II	Maturi > 10 ani	Copii 0-9 ani	Total	% din persoane cu scheme de linia II		% din total persoane în TARV	
				Maturi	Copii	Maturi	Copii
AZT + 3TC + LPV/r	104		104	22,9	0,0	2,76	0,00
TDF + FTC + LPV/r	127		127	27,9	0,0	3,37	0,00
TDF + 3TC + LPV/r	116		116	25,5	0,0	3,07	0,00
ABC + 3TC + LPV/r	77	1	78	16,9	50,0	2,04	1,32
AZT + 3TC + TDF + LPV/r	16	1	17	3,5	50,0	0,42	1,32
TDF + FTC + ATV/r	9		9	2,0	0,0	0,24	0,00
ABC + 3TC + ATV/r	6		6	1,3	0,0	0,16	0,00
Total	455	2	457	100,0	100,0	12,06	2,63
AZT + 3TC + LPV/r	80		80	26,3	0,0	3,05	0,00
TDF + FTC + LPV/r	82		82	27,0	0,0	3,12	0,00
TDF + 3TC + LPV/r	66		66	21,7	0,0	2,51	0,00
ABC + 3TC + LPV/r	54	1	55	17,8	50,0	2,06	1,79
AZT + 3TC + TDF + LPV/r	7	1	8	2,3	50,0	0,27	1,79
TDF + FTC + ATV/r	9		9	3,0	0,0	0,34	0,00
ABC + 3TC + ATV/r	6		6	2,0	0,0	0,23	0,00
Total	304	2	306	100,0	100,0	11,58	3,57
AZT + 3TC + LPV/r	24		24	15,9	-	2,09	0,00
TDF + FTC + LPV/r	45		45	29,8	-	3,92	0,00
TDF + 3TC + LPV/r	50		50	33,1	-	4,35	0,00
ABC + 3TC + LPV/r	23		23	15,2	-	2,00	0,00
AZT + 3TC + TDF + LPV/r	9		9	6,0	-	0,78	0,00
TDF + FTC + ATV/r	0		0	0,0	-	0,00	0,00
ABC + 3TC + ATV/r	0		0	0,0	-	0,00	0,00
Total	151	0	151	100,0	-	13,14	0,00

Scheme TARV de linia a 3-a s-au utilizat doar în Regiunile din Dreapta Nistrului la persoane începând cu vârsta de 10 ani.

Tabelul 18 Scheme TARV de linia III utilizate în R.Moldova și persoane HIV+ per schemă la finele anului 2015

Scheme de linia III	#	% din persoane cu scheme de linia III
TDF+FTC+DRV/r	9	56,3
AZT+3TC+TDF+DRV/r	3	18,8
ABC+3TC+DRV/r	4	25,0
Total	16	100

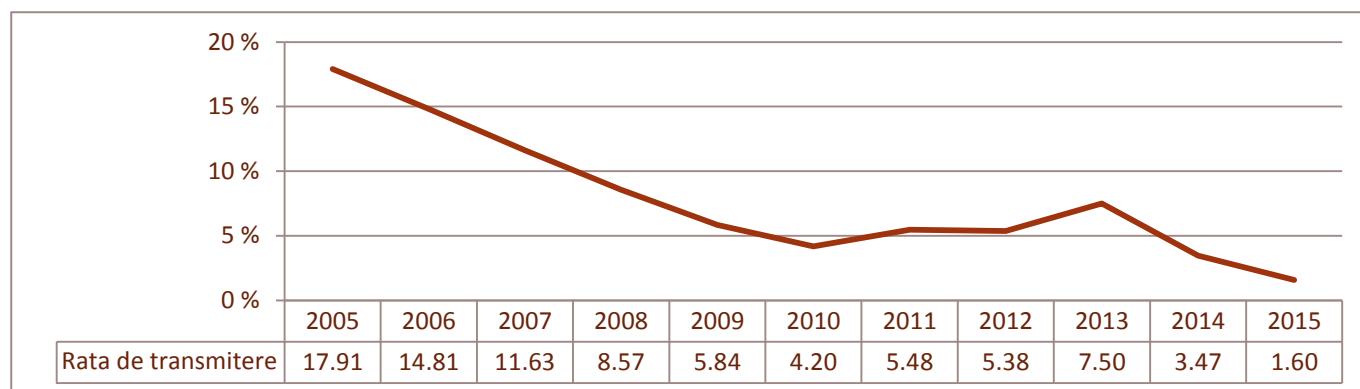
III.11 Transmiterea materno-fetală a infecției HIV

În anul 2015 au născut 187 femei HIV+ și la 92 femei gravide a fost stabilit diagnosticul HIV+. La 114 femei cu statutul cunoscut HIV+ în anul 2015 s-a stabilit graviditatea. Din 187 femei HIV+ care au născut în 2015, 12 nu au primit tratament profilactic, astfel acoperirea cu tratament profilactic constituie 93,6%; acoperirea cu tratament profilactic este mai mare în teritoriile din Dreapta Nistrului (94,1%), comparativ cu restul țării (92,3%).

Tabelul 19 Transmiterea materno-fetală, Republica Moldova, 2015

	Număr gravide diagnosticate HIV+ în 2015	Număr femei HIV+ gravide în 2015	Număr femei HIV+ care au născut în 2015	Număr femei HIV+ care au născut în 2015 și au primit tratament profilactic	% femei HIV+ care au născut în 2015 și au primit tratament profilactic
Republica Moldova	92	114	187	175	93,6
Malul Drept al râului Nistru	71	60	135	127	94,1
Malul Stîng al râului Nistru	21	54	52	48	92,3

La moment statutul HIV+ este stabilit la 3 copii născuți în anul 2015, astfel rata transmiterii materno-fetale constituind 1,6%. În dinamică (Figura 17 și Tabelul 20) transmiterea materno-fetală are tendință de scădere.

Figura 17 Dinamica ratei de transmitere materno-fetale a infecției HIV, Republica Moldova, 2005 - 2015**Tabelul 20 Femei HIV+ care au născut și număr copii depistați HIV+, Republica Moldova, 2005 - 2015**

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Numărul femeilor HIV+ care au născut în anul respectiv	67	81	86	140	137	143	146	186	160	173	187
Numărul copiilor depistați HIV+ născuți în anul respectiv	12	12	10	12	8	6	8	10	12	6	3

III.12 Co-infecții

III.12.1 Tuberculoza

Conform SIME TB, din numărul de cazuri noi de tuberculoză testate la HIV înregistrate în perioada 2008 -2015 circa 5,8% sunt cazuri de coinfecție cu HIV, cu tendința de creștere în timp (Tabelul 21). Acest procentaj este esențial mai mare în regiunile din Stînga Nistrului (12,4%) comparativ cu restul țării (4,5%).

Procentajul cazurilor de tuberculoză extrapulmonară printre cazurile noi coinfectate TB/HIV constituie 11,5% și nu diferă esențial de ponderea cazurilor extrapulmonare (11,1%) printre toate cazurile noi de tuberculoză investigate la HIV.

Per total cazurile noi de tuberculoză sunt investigate la HIV în proporție de 93%, cu un procentaj mai mare în Dreapta Nistrului (93,8%), comparativ cu Stînga Nistrului (89,0%).

Tabelul 21 Cazuri noi TB cu coinfecția HIV, RM, 2008 – 2015 (sursa SIME TB)⁹

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total (2008-2015)	
Unitatea	Cazuri noi de TB	Total, #	3925	3782	3727	3819	3788	3588	3259	2851	-
		Investigate la HIV, %	84,7	91,3	93,5	94,3	94,7	95,6	96,0	95,4	93,0

⁹ Conform recomandărilor OMS din 2013 cazuri TB pulmonare sunt considerate cele cu localizarea "pulmonară /parenchim" sau "traheobronșică /laringe" (pînă în 2013 se considera ca pulmonară doar prima poziție).

Dreapta Nistrului	Cazuri noi de TB investigate la HIV	Total, #	3326	3452	3483	3603	3588	3431	3129	2721	-
		Pulmonare, #	2922	3013	3101	3198	3211	3109	2797	2416	-
		Extrapulmonare, %	12,1	12,7	11,0	11,2	10,5	9,4	10,6	11,2	11,1
	Cazuri coinfectate HIV (dintre cele investigate la HIV)	Total, #	166	165	192	195	192	186	219	228	-
		Proporția din cazuri noi, %	5,0	4,8	5,5	5,4	5,4	5,4	7,0	8,4	5,8
		Pulmonare, #	152	142	171	163	159	172	204	202	-
		Extrapulmonare, %	8,4	13,9	10,9	16,4	17,2	7,5	6,8	11,4	11,5
	Cazuri noi de TB	Total, #	3285	3206	3096	3165	3156	3037	2734	2363	-
		Investigate la HIV, %	86,0	92,2	94,4	94,9	95,3	96,4	96,6	96,0	93,8
	Cazuri noi de TB investigate la HIV	Total, #	2826	2955	2924	3003	3007	2928	2642	2269	-
		Pulmonare, #	2464	2564	2585	2646	2677	2636	2341	1996	-
		Extrapulmonare, %	12,8	13,2	11,6	11,9	11,0	10,0	11,4	12,0	11,7
Cazuri coinfectate HIV (dintre cele investigate la HIV)	Total, #	116	105	122	139	131	129	134	148	-	
	Proporția din cazuri noi, %	4,1	3,6	4,2	4,6	4,4	4,4	5,1	6,5	4,5	
	Pulmonare, #	110	90	108	115	112	120	127	133	-	
	Extrapulmonare, %	5,2	14,3	11,5	17,3	14,5	7,0	5,2	10,1	10,6	
Stînga Nistrului	Cazuri noi de TB	Total, #	640	576	631	654	632	551	525	488	-
		Investigate la HIV, %	78,1	86,3	88,6	91,7	91,9	91,3	92,8	92,6	89,0
	Cazuri noi de TB investigate la HIV	Total, #	500	497	559	600	581	503	487	452	-
		Pulmonare, #	458	449	516	552	534	473	456	420	-
		Extrapulmonare, %	8,4	9,7	7,7	8,0	8,1	6,0	6,4	7,1	7,7
	Cazuri coinfectate HIV	Total, #	50	60	70	56	61	57	85	80	-
		Proporția din cazuri noi, %	10,0	12,1	12,5	9,3	10,5	11,3	17,5	17,7	12,4
		Pulmonare, #	42	52	63	48	47	52	77	69	-
		Extrapulmonare, %	16,0	13,3	10,0	14,3	23,0	8,8	9,4	13,8	13,3

Datele prezentate în GARPR diferă de cele din tabelul de mai sus (în GARPR cifrele sunt mai mari), deoarece în GARPR se indică cazurile noi și recidivele.

IV Incidența și prevalența HIV

În ultimii ani incidența și prevalența HIV au tendința de creștere și în anul 2015 incidența a atins 20 persoane HIV+ noi depistate la 100 mii populație, iar prevalența constituie 180 persoane HIV+ la 100 mii populație (Tabelul 22). Tabloul general este esențial influențat de regiunile din Stînga Nistrului, unde atât incidența cât și prevalența, este de 3-4 ori mai mare comparativ cu restul țării.

Tabelul 22 Incidența și prevalența HIV, Republica Moldova 2010 - 2015

		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Republica Moldova	Cazuri HIV+ noi	702	720	768	712	832	818
	Cazuri HIV+ în viață la sfârșit de an	4823	5288	5810	6281	6793	7331
	Populația, mii persoane	4083,949	4076,112	4070,961	4068,897	4068,185	4065,710
	Incidența, la 100 mii persoane	17,19	17,66	18,87	17,50	20,45	20,12
	Prevalența, la 100 mii persoane	118,10	129,73	142,72	154,37	166,98	180,31
Dreapta Nistrului	Cazuri HIV+ noi	460	492	486	468	584	574
	Cazuri HIV+ în viață la sfârșit de an	3250	3577	3900	4207	4584	4952
	Populația, mii persoane	3563,695	3560,430	3559,541	3559,497	3557,634	3555,159
	Incidența, la 100 mii persoane	12,91	13,82	13,65	13,15	16,42	16,15
	Prevalența, la 100 mii persoane	91,20	100,47	109,56	118,19	128,85	139,29

Stînga Nistrului	Cazuri HIV+ noi	242	228	282	244	248	244
	Cazuri HIV+ în viață la sfîrșit de an	1573	1711	1910	2074	2209	2379
	Populația, mii persoane	520,254	515,682	511,420	509,400	510,551	510,551
	Incidența, la 100 mii persoane	46,52	44,21	55,14	47,90	48,57	47,79
	Prevalența, la 100 mii persoane	302,35	331,79	373,47	407,15	432,67	465,97

Posibile incorectitudini în datele prezentate referitoare la incidență și prevalență:

1. Pentru regiunile din Stînga Nistrului nu există surse oficiale de date referitoare la numărul populației, iar pentru anii 2015 nu au existat nici surse "alternative", deci s-a considerat populația pentru anul 2014.
2. Pentru regiunile din Dreapta Nistrului s-a considerat "Populația stabilă la începutul anului" în conformitate cu datele Biroului Național de Statistică (BNS).
3. Pentru calcularea prevalenței aparent este corect de utilizat "populația la sfîrșitul anului", iar pentru incidență cea "medie pe parcursul anului". La momentul elaborării documentului pe pagina web a BNS nu exista populația medie pentru anul 2014, de asemenea prezintă dificultate utilizarea diferitor categorii de populație pentru regiunile din Stînga Nistrului.
4. La calcularea incidenței nu s-au exclus persoanele HIV+ cetățeni străini (deoarece nu se cunoaște dacă aceștia au emigrat din țară).
5. La calcularea prevalenței s-au exclus persoanele HIV+, despre care se cunoaște sigur că au emigrat din țară.

În anul 2015 incidența maximă a cazurilor HIV+ în regiunile din Dreapta Nistrului (Tabelul 23) a fost înregistrată în municipiul Bălți (40,60 cazuri la 100 mii populație), urmat de raioanele Basarabeasca (38,43), Șoldănești (26,11) și Ștefan-Vodă (24,04). Incidența minimă (sub 8,7 cazuri noi HIV+ la 100 mii populație) s-a înregistrat în Briceni (6,81), Călărași (7,69), Dubăsari (8,50) și Vulcănești (8,58).

Prevalența maximă a persoanelor HIV+ la 100 mii populație la finele anului 2015 de asemenea este înregistrată în mun. Bălți (703,53 cazuri la 100 mii populație) și raionul Basarabeasca (269).

Tabelul 23 Incidența și prevalența HIV per teritorii administrative, Republica Moldova, 2014-2015, Dreapta Nistrului

Teritorii	2014					2015				
	Popu- lația	Cazuri HIV+ noi	Cazuri HIV+ în viață	Indicatori la 100 mii populație		Popu- lația	Cazuri HIV+ noi	Cazuri HIV+ în viață	Indicatori la 100 mii populație	
				Incidența	Prevalența				Incidența	Prevalența
mun. Chișinău	804476	125	1111	15,54	138,10	809563	134	1185	16,55	146,38
mun. Bălți	149784	72	1033	48,07	689,66	150242	61	1057	40,60	703,53
Anenii Noi	83429	18	93	21,58	111,47	83403	18	108	21,58	129,49
Basarabeasca	28683	3	70	10,46	244,05	28623	11	77	38,43	269,01
Briceni	73945	16	52	21,64	70,32	73433	5	55	6,81	74,90
Cahul	124729	16	95	12,83	76,17	124601	22	114	17,66	91,49
Călărași	78482	8	51	10,19	64,98	78053	6	57	7,69	73,03
Cantemir	62262	12	38	19,27	61,03	62053	8	45	12,89	72,52
Căușeni	91318	26	134	28,47	146,74	90831	13	139	14,31	153,03
Ceadâr-Lunga	65626	7	39	10,67	59,43	70363	10	45	14,21	63,95
Cimișlia	60771	19	83	31,26	136,58	60393	9	91	14,90	150,68
Comrat	71110	7	77	9,84	108,28	68084	9	80	13,22	117,50
Criuleni	73700	11	54	14,93	73,27	73648	11	63	14,94	85,54
Dondușeni	43703	4	41	9,15	93,82	43292	7	44	16,17	101,64
Drochia	88498	7	77	7,91	87,01	88007	9	83	10,23	94,31
Dubăsari	35196	5	23	14,21	65,35	35292	3	26	8,50	73,67
Edineț	81589	7	56	8,58	68,64	81156	12	66	14,79	81,32
Fălești	91937	16	103	17,40	112,03	91777	16	108	17,43	117,68

Teritorii	2014					2015				
	Populația	Cazuri HIV+ noi	Cazuri HIV+ în viață	Indicatori la 100 mii populație		Populația	Cazuri HIV+ noi	Cazuri HIV+ în viață	Indicatori la 100 mii populație	
				Incidența	Prevalența				Incidența	Prevalența
Florești	88718	13	90	14,65	101,45	88142	9	98	10,21	111,18
Glodeni	60432	12	99	19,86	163,82	60042	7	101	11,66	168,22
Hîncești	121218	16	81	13,20	66,82	120746	14	91	11,59	75,36
Ialoveni	100676	12	88	11,92	87,41	100925	12	94	11,89	93,14
Leova	53206	6	31	11,28	58,26	53041	7	38	13,20	71,64
Nisporeni	66094	7	36	10,59	54,47	65865	15	51	22,77	77,43
Ocnița	54861	10	51	18,23	92,96	54321	9	58	16,57	106,77
Orhei	125376	14	97	11,17	77,37	125175	15	105	11,98	83,88
Rezina	51212	12	57	23,43	111,30	51042	11	68	21,55	133,22
Rîșcani	68715	7	77	10,19	112,06	68371	10	83	14,63	121,40
Sângerei	92556	25	142	27,01	153,42	92365	11	143	11,91	154,82
Șoldănești	42440	2	38	4,71	89,54	42127	11	48	26,11	113,94
Soroca	100106	11	96	10,99	95,90	100098	10	103	9,99	102,90
Ștefan-Vodă	71030	18	105	25,34	147,82	70705	17	117	24,04	165,48
Strășeni	92098	7	40	7,60	43,43	92173	15	55	16,27	59,67
Taraclia	44009	3	29	6,82	65,90	43674	7	34	16,03	77,85
Telenești	73102	8	70	10,94	95,76	72862	13	82	17,84	112,54
Ungheni	117386	15	80	12,78	68,15	117358	15	94	12,78	80,10
Vulcănești	25161	0	13	0,00	51,67	23313	2	13	8,58	55,76

Posibile incorectitudini în datele prezentate referitoare la incidență și prevalență per teritorii:

1. S-a considerat "Populația stabilă la începutul anului" în conformitate cu datele Biroului Național de Statistică (BNS).
2. BNS nu prezintă separat populația per teritoriile administrative din cadrul UTA Găgăuzia (Comrat, Ceadâr-Lunga și Vulcănești), s-au utilizat date estimate.
3. Pentru o serie de persoane HIV+ nu se cunoaște locul permanent de trai (ca regulă boschetari), aceștia au fost excluși din calcule (exemplu: în Dreapta Nistrului pentru 2014 - 2 cazuri HIV+ înregistrate în 2014 și 33 cazuri per total în prevalență).

V Supravegherea epidemiologică de generația a 2-a

(Capitolul "Supravegherea epidemiologică de generația a 2-a" coincide complet cu capitolul analogic din "Monitorizarea controlului infecției HIV în Republica Moldova, anul 2014", deoarece pe parcurs nu au fost realizate măsurări suplimentare).

V.1 Prevalența anticorpilor la HIV, HVC, HVB

Conform IBSS avem o tendință de scădere a infecției HIV în sistemul penitenciar (Tabelul 24), iar populația cheie în care prevalența HIV a crescut cel mai mult este BSB.

Tabelul 24 Prevalența anticorpilor la HIV, HVC și HVB în grupurile cu risc sporit de infectare conform IBSS, %

Grup țintă	Locație	HIV			HVC			HVB		
		2007	2010	2012/2013	2007	2010	2012/2013	2007	2010	2012/2013
CDI	Chișinău	-	16,4	8,5	-	77,9	65,4	-	10,3	6,6
	Bălți	-	39,8	41,8	-	70,2	38,5	-	14,2	12,4
	Tiraspol	-	12,2	23,9	-	20,8	35,6	-	7,6	4,1
LSC	Chișinău	-	6,1	11,6	-	16,0	17,2	-	8,5	4,2
	Bălți	-	23,4	21,5	-	22,7	15,0	-	9,4	3,6
BSB	Chișinău	-	1,7	5,4	-	3,6	4,8	-	5,8	4,8

	Bălți	-	0,2	8,2	-	1,2	6,8	-	3,2	1,6
Deținuți	Dreapta Nistrului	4,2	3,4	1,9	21,0	15,5	8,6	11,3	16,3	13,1

VI Estimări și prognoze

VI.1 Estimarea numărului persoanelor din grupurile cu risc sporit de infectare HIV

(Capitolul "Estimarea numărului persoanelor din grupurile cu risc sporit de infectare HIV" coincide complet cu capitolul analogic din "Monitorizarea controlului infecției HIV în Republica Moldova, anul 2014", deoarece pe parcurs nu au fost efectuate alte estimări).

În timp s-au petrecut mai multe exerciții de estimare a numărului persoanelor din grupurile cu risc sporit de infectare. Interpretarea acestor date în sens de evoluții în timp necesită o abordare atentă, deoarece cifrele diferite pot indica și perfecționarea metodelor de estimare.

Tabelul 25 Număr estimat a persoanelor din grupurile cu risc sporit de infectare, Moldova, 2013

	Teritoriu	Număr estimat	Ponderea femeilor, %	Prevalența HIV, %
CDI	Chișinău	6 000	12	8,5
	Bălți	3 100	20	41,8
	Celelalte teritorii din Dreapta Nistrului	10 300	-	-
	Dreapta Nistrului (total)	19 400	18,4	14,65 ¹⁰
	Tiraspol	2 500	24	23,9
	Celelalte teritorii din Stînga Nistrului	8 300	-	-
	Stînga Nistrului (total)	10 800	-	-
	Republica Moldova	30 200	-	-
LSC	Chișinău	2 000	-	11,6
	Bălți	1 800	-	21,5
	Celelalte teritorii din Dreapta Nistrului	6 200	-	-
	Dreapta Nistrului (total)	10 000	-	9,2
	Stînga Nistrului (total)	2 000	-	-
	Republica Moldova	12 000	-	-
BSB	Chișinău	4 800	-	5,4
	Bălți	1 200	-	8,2
	Celelalte teritorii din Dreapta Nistrului	3 700	-	-
	Dreapta Nistrului (total)	9 700	-	6,7
	Tiraspol	1 100	-	-
	Celelalte teritorii din Stînga Nistrului	2 700	-	-
	Stînga Nistrului (total)	3 800	-	-
	Republica Moldova	13 500	-	-

VI.1.1 Utilizarea opiaceelor injectabile printre CDI

Conform estimărilor în baza IBSS (în baza răspunsului la întrebările referitoare la cel mai injectat drog în ultimele 1 și/sau 3 luni) circa 68,9% dintre CDI injectează opiacee, ceea ce constituie aproximativ 20 800 persoane (Tabelul 26). Merită de menționat că injectarea opiaceelor printre CDI diferă esențial de la un teritoriu la altul și cea mai răspândită este în mun. Bălți (circa 96,4%).

Tabelul 26 Utilizarea opiaceelor injectabile printre CDI

Teritoriu	Ponderea din numărul CDI, %	Număr estimat
Chișinău	52,8	3 200
Bălți	96,4	3 000
Celelalte teritorii din Dreapta Nistrului	86,2	8 900

¹⁰ În cadrul exercițiului MoT 2014/2015 prevalența HIV în rândul CDI din Dreapta Nistrului s-a considerat 17,1%, argumentarea: s-a presupus că există probabilitatea subestimării prevalenței HIV în mun. Chișinău în cadrul IBSS 2012, ca rezultat la estimarea prevalenței pentru Dreapta Nistrului s-a considerat prevalență în rândul CDI din Chișinău din IBSS 2009 (16,4%).

Dreapta Nistrului (total)	77,8	15 100
Tiraspol	53,1	1 300
Celelalte teritorii din Stînga Nistrului	Nu există date, s-a considerat analogic cu	-
Stînga Nistrului (total)	Tiraspol (53,1%)	5 700
Republica Moldova	68,9	20 800

VI.2 Prognozarea dezvoltării epidemiei HIV (SpectrumEPP)

Într-o elaborare a politicilor de răspuns la epidemia HIV cost-eficiente și bazate pe dovezi, sistemul de monitorizare și evaluare este solicitat să efectueze prognoze și modelări ale tendințelor epidemiei. Aceste estimări și prognoze sînt esențiale în determinarea obiectivelor și strategiilor de realizare a Programului Național de prevenire și control al HIV/SIDA și ITS, pentru calcularea valorilor unor indicatori din Planul Național de Monitorizare și Evaluare, cît și pentru unele rapoartări internaționale.

Rezultatele care urmează sînt în baza analizelor efectuate cu ajutorul aplicației „Spectrum”, o aplicație epidemiologică ce utilizează modele de politici pentru asigurarea factorilor de decizie cu un instrument analitic în sprijinirea procesului decizional. Estimările și prognozele referitoare la perioada 2016-2020 au fost efectuate martie-aprilie 2016 pentru malul Drept și Stînga al Nistrului, iar apoi au fost agregate pentru întreg teritoriul țării. La anumite etape a estimărilor au fost utilizate mai multe versiuni a aplicației, la etapele de generare a indicatorilor finali au fost utilizate versiunile ”5.43 Beta 16” și ”5.43 Beta 21”; vezi www.avenirhealth.org/software-spectrum.php și spectrumbeta.avenirhealth.org.

VI.2.1 Sumar

Prevalența estimată HIV în perioada anilor 2015 – 2020 va crește de la 0,43% la 0,46%, cu diferențe esențiale între regiunile din Dreapta (0,3% constant în perioada 2015-2020) și Stînga (de la 1,42% la 1,75%) Nistrului (Tabelul 27). Incidența cazurilor HIV+ noi se estimează că va scădea în timp (de la 0,03% la 0,02%), dar cu diferențe mari între regiunile din Dreapta (de la 0,02% la 0,01%) și Stînga (de la 0,14% la 0,12%) Nistrului.

Mortalitatea cauzată de SIDA, calculată la o sută mii populație, de asemenea se prognozează a fi în scădere constantă în timp de la 19,1 în 2015 pînă la 10,2 în anul 2020. Valoarea indicatorului este de circa 4 ori mai mare pentru regiunile din Stînga Nistrului comparativ cu restul țării.

Tabelul 27 Estimări și prognoze a epidemiei HIV în Republica Moldova pînă în anul 2020, date sumare

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Republica Moldova	Populația HIV	Total	17985	18226	18382	18531	18693	18865
		Bărbați	12200	12326	12418	12505	12604	12711
		Femei	5786	5900	5965	6026	6090	6154
	Prevalența, %		0,43	0,44	0,44	0,45	0,46	0,46
	Infecții noi HIV	Total	1367	1243	1104	1036	982	921
		Bărbați	976	886	787	737	697	654
		Femei	392	356	318	299	284	267
	Incidența, %		0,03	0,03	0,03	0,03	0,02	0,02
	Decese printre persoanele HIV+		917	800	746	690	627	562
	Decese cauzate de SIDA	#	805	681	622	557	487	413
% din total decese		87,8	85,1	83,4	80,7	77,7	73,5	
Mortalitatea la 100 mii pop.		19,1	16,3	14,9	13,5	11,9	10,2	
Necesități în TARV		13997	14327	14690	15000	15307	15628	
Dreapta Nistrului	Populația HIV	Total	11237	11213	11133	11046	10968	10900
		Bărbați	7596	7556	7495	7428	7366	7312
		Femei	3641	3657	3638	3618	3602	3588
	Prevalența, %		0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30

			2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Infecții noi HIV	Total	692	588	500	454	418	380
		Bărbați	495	419	357	323	297	271
		Femei	198	168	144	130	120	110
	Incidența, %		0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01
	Decese printre persoanele HIV+		590	504	473	438	396	353
	Decese cauzate de SIDA	#	517	427	394	354	309	261
		% din total decese	87,6	84,7	83,3	80,8	78,0	73,9
		Mortalitatea la 100 mii pop.	13,8	11,5	10,7	9,6	8,5	7,2
	Necesități în TARV		9383	9486	9592	9642	9681	9721
	Sînga Nistrului	Populația HIV	Total	6748	7013	7249	7485	7726
Bărbați			4604	4770	4923	5078	5238	5399
Femei			2145	2243	2327	2408	2488	2566
Prevalența, %		1,42	1,49	1,55	1,61	1,68	1,75	
Infecții noi HIV		Total	675	655	604	582	564	541
		Bărbați	481	467	430	414	400	383
		Femei	194	188	174	169	164	157
Incidența, %		0,14	0,14	0,13	0,13	0,12	0,12	
Decese printre persoanele HIV+		327	296	273	252	231	209	
Decese cauzate de SIDA		#	288	254	228	203	178	152
		% din total decese	88,1	85,8	83,5	80,6	77,1	72,7
		Mortalitatea la 100 mii pop.	60,6	53,9	48,7	43,7	38,7	33,3
Necesități în TARV		4614	4840	5098	5358	5626	5906	

În anul 2015 în Republica Moldova au fost înregistrate circa 60% din numărul de cazuri HIV+ estimate (Tabelul 28), în regiunile din Dreapta Nistrului -83%, iar din Sînga doar 36%.

Tabelul 28 Procentajul cazurilor HIV+ în statistica de rutină comparativ cu estimările utilizând SpectrumEPP, 2015, %

	Republica Moldova	Dreapta Nistrului	Sînga Nistrului
Persoane HIV+ în viață,	41	44	35
Infecții noi HIV	60	83	36
Decese printre persoanele HIV+	31	35	23
Necesități în ART	35	34	36

VI.2.2 Estimarea cazurilor HIV+ noi per grupuri de vîrstă

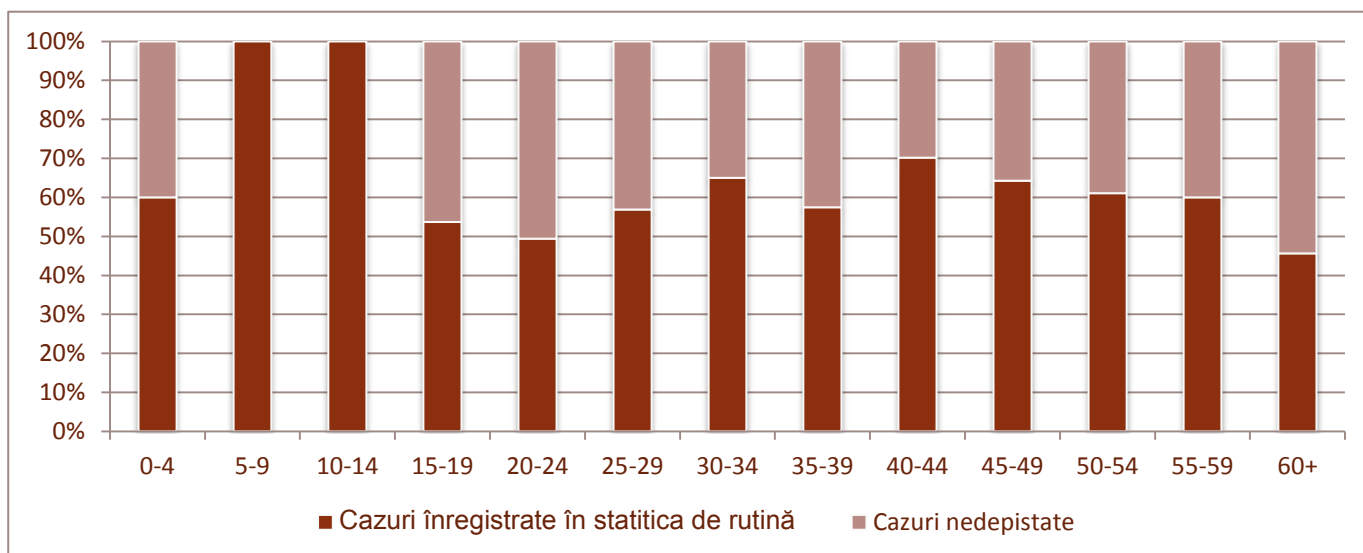
În timp scade ponderea tinerilor de 15-24 ani printre cazurile HIV+ noi de la 15% la 11%, scăderea este relativ egală pentru ambele maluri ale Nistrului.

Tabelul 29 Cazuri estimate noi HIV+ în rîndul copiilor și tinerilor, Republica Moldova, 2015 - 2020

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Republica Moldova	0-4 ani, #	15	11	11	10	10	10
	15 - 24 ani, #	205	177	147	129	116	102
	15 - 24 ani, % din total	15,0	14,2	13,3	12,5	11,8	11,1
Dreapta Nistrului	0-4 ani, #	7	7	7	6	6	6
	15 - 24 ani, #	103	83	66	56	49	42
	15 - 24 ani, % din total	14,9	14,1	13,2	12,3	11,7	11,0
Sînga Nistrului	0-4 ani, #	8	4	4	4	4	4
	15 - 24 ani, #	102	94	81	73	67	60
	15 - 24 ani, % din total	15,1	14,3	13,4	12,5	11,9	11,1

La analiza depistării cazurilor noi HIV+ în anul 2015 se observă că majoritatea cazurilor nedepistate sunt pe segmentul de vîrstă 15 - 24 ani (circa 46% pe segmentul 15-19 ani, 50% - segmentul 20-24 ani), Figura 18.

Figura 18 Ponderea depistării cazurilor per grupe de vîrstă, Republica Moldova, 2015

VI.2.3 Numărul estimativ al persoanelor care trăiesc cu HIV per grupuri de vîrstă

Conform estimărilor, ponderea persoanelor HIV+ tinere (15-24 ani) scade în timp de la 5,2% în anul 2015 la 2,7% în anul 2020. Scăderea este specifică pentru regiunile de pe ambele maluri ale Nistrului, însă pentru Stînga Nistrului această pondere este mai mare pe parcursul anilor.

Tabelul 30 Cazuri estimate HIV+ în viață în rîndul copiilor și tinerilor, Republica Moldova, 2015 - 2020

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Republica Moldova	0-14 ani, #	143	138	131	123	116	108
	15 - 24 ani, #	943	839	736	644	565	501
	15 - 24 ani, % din total	5,2	4,6	4,0	3,5	3,0	2,7
Dreapta Nistrului	0-14 ani, #	100	96	90	83	77	70
	15 - 24 ani, #	546	468	396	335	285	247
	15 - 24 ani, % din total	4,9	4,2	3,6	3,0	2,6	2,3
Stînga Nistrului	0-14 ani, #	43	42	41	40	39	38
	15 - 24 ani, #	397	371	340	309	280	254
	15 - 24 ani, % din total	5,9	5,3	4,7	4,1	3,6	3,2

VI.2.4 Necesități estimate în TARV

În perioada 2015 – 2020 numărul estimat al persoanelor ce necesită TARV va crește de la 13998 la 15629 persoane. Creștere maximă a numărului persoanelor ce necesită TARV se așteaptă în anul 2017 comparativ cu 2016 (~ 2,5%), aceasta datorându-se regiunilor din Stînga Nistrului.

Tabelul 31 Necesități estimate în TARV, Republica Moldova, 2015-2020

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Republica Moldova	Total, #	13998	14328	14691	15000	15309	15629
	Creșterea comparativ cu anul precedent, %	-	2,4	2,5	2,1	2,1	2,1
	Copii 0-14 ani, #	134	128	119	109	100	92
Dreapta Nistrului	Total, #	9384	9487	9592	9642	9682	9722
	Creșterea comparativ cu anul precedent, %	-	1,1	1,1	0,5	0,4	0,4
	Copii 0-14 ani, #	91	89	82	74	67	59
Stînga Nistrului	Total, #	4614	4841	5099	5358	5627	5907
	Creșterea comparativ cu anul precedent, %	-	4,9	5,3	5,1	5,0	5,0
	Copii 0-14 ani, #	43	39	37	35	33	33

VI.2.5 Estimări: profilaxia transmiterii HIV de la mamă la făt

Se estimează că numărul femeilor gravide care vor necesita măsuri de profilaxie a transmiterii HIV la făt în perioada 2015 -2020 va fi în scădere permanentă per total, însă pentru teritoriile din Stînga Nistrului acest număr este relativ constant în timp.

Tabelul 32 Număr estimat de femei care necesită profilaxia transmiterii HIV de la mamă la făt, R. Moldova, 2015 - 2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Republica Moldova	229	224	215	204	191	177
Dreapta Nistrului	149	143	134	124	113	102
Stînga Nistrului	80	81	81	80	78	75

VI.2.6 Estimarea deceselor cauzate de SIDA

Se prognozează că în perioada 2015 – 2020 numărul decese cauzate de HIV/SIDA va scădea de la 805 la 413 persoane, procentual această scădere reprezintă circa 49% (Tabelul 33). Totodată, în aceeași perioadă, se va tripla numărul deceselor printre persoanele aflate în TARV.

Tabelul 33 Decese estimate de SIDA, Republica Moldova, 2015 - 2020

		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Republica Moldova	Total	805	681	622	557	487	413
	Copii 0 - 14 ani	13	8	6	6	6	5
	Printre cei care se află în ART, 15+ ani	23	34	41	48	54	61
Dreapta Nistrului	Total	517	427	394	354	309	261
	Copii 0 - 14 ani	8	5	4	4	4	3
	Printre cei care se află în ART, 15+ ani	16	23	27	31	34	38
Stînga Nistrului	Total	288	254	228	203	178	152
	Copii 0 - 14 ani	5	3	2	2	2	2
	Printre cei care se află în ART, 15+ ani	7	11	14	17	20	23

VI.2.7 Impactul măsurilor de profilaxie

Măsurile de prevenire a transmiterii HIV de la mamă la făt în perioada 2015-2020 vor preveni 405 de infecții HIV, iar terapia antiretrovirală va preveni în aceeași perioadă 3890 de decese la nivel de țară (Tabelul 34).

Tabelul 34 Impactul măsurilor de profilaxie, date estimate, Republica Moldova, 2014 - 2020

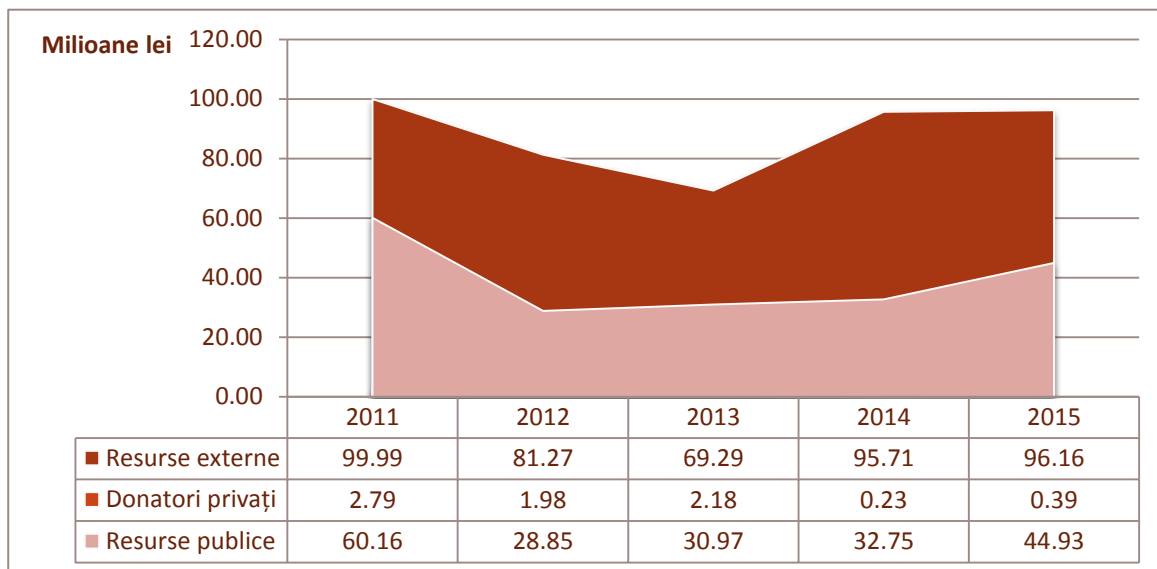
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	Total (2015-2020)
Republica Moldova	Decese prevenite prin TARV	379	537	625	707	786	856	3890
	Infecții prevenite prin PTMF	46	81	77	72	67	62	405
Dreapta Nistrului	Decese prevenite prin TARV	261	364	406	447	486	519	2483
	Infecții prevenite prin PTMF	32	50	47	43	39	35	246
Stînga Nistrului	Decese prevenite prin TARV	118	173	219	260	300	337	1407
	Infecții prevenite prin PTMF	14	31	30	29	28	27	159

VII Finanțarea controlului HIV în Republica Moldova

VII.1 Cheltuielile pentru răspunsul național la epidemia HIV raportate la UNAIDS în baza matricei NASA

În anul 2015 cheltuielile pentru răspunsul național la epidemia HIV în Republica Moldova (ambele maluri ale Nistrului) au constituit circa 141,5 milioane lei, ponderea resurselor publice constituind circa 31% și este mai mare comparativ cu anii 2012-2014. Comparativ cu anul 2013 a crescut atât cifra cheltuielilor totale destinate controlului infecției HIV (cu circa 9,9%), cât și a celor publice (cu circa 37,2%).

Figura 19 Cheltuielile în domeniul HIV/SIDA per surse de finanțare conforma matricei NASA (milioane MDL), 2011-2015

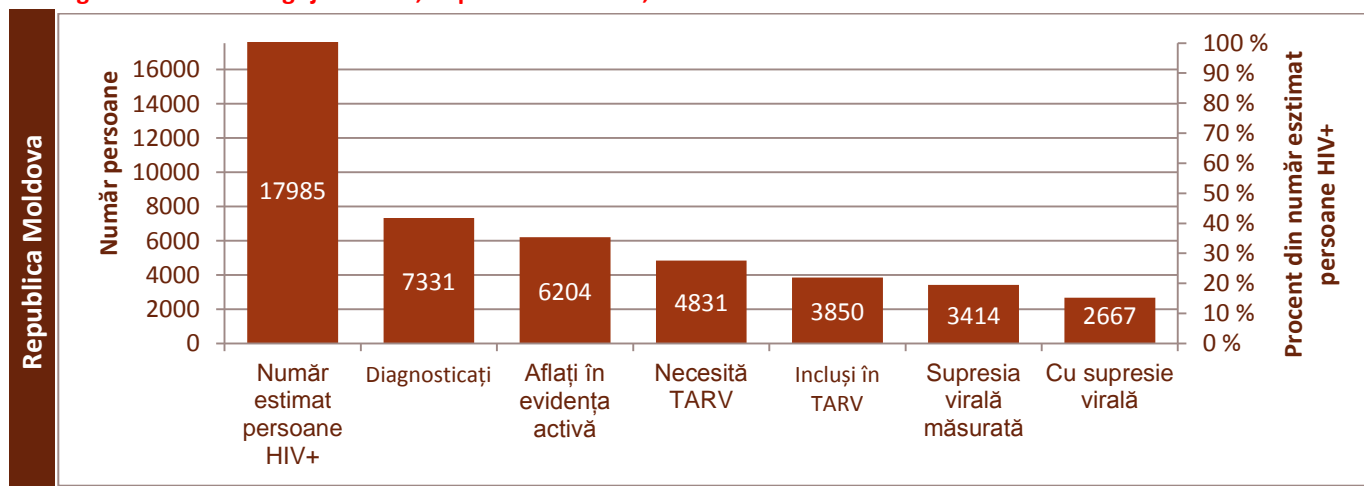

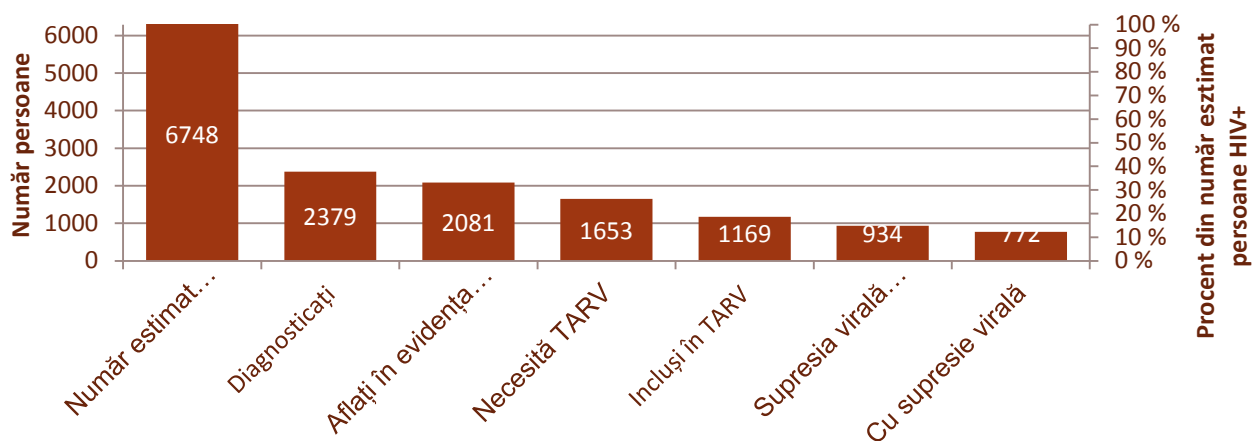
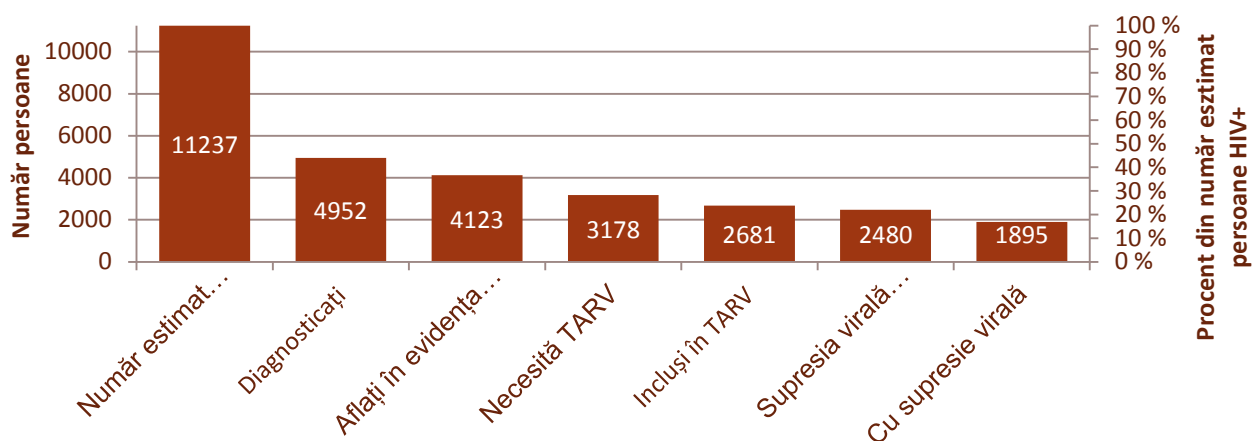
VIII Cascada îngrijirilor HIV

Din 17985 cazuri HIV+ estimate în viață în Republica Moldova, circa 40% sunt depistate (Figura 20), circa 34% din numărul estimat de cazuri HIV+ în viață se află în evidența activă, 27% necesita TARV și 21% primesc tratamentul. Cu supresie virală sunt circa 69% din numărul persoanelor în TARV și 15% din numărul total de persoane HIV+ în viață, dar trebuie luat în considerație faptul că din motive tehnice nu la toate persoanele din TARV s-au făcut măsurări (investigații la ARN HIV) pentru aprecierea supresiei.

În regiunile din Dreapta Nistrului la majoritatea pozițiilor procentajele acoperirii cu îngrijiri a persoanelor HIV+ în viață sunt mai mari, în special la poziția "ponderea cazurilor HIV+ diagnosticate": 44% vizavi de 35%.

Figura 20 Cascada îngrijirilor HIV, Republica Moldova, 2015

IX Anexe

IX.1 Bibliografie

- [1] Programului național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2014-2015, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova Nr. 806 din 06.10.2014.
- [2] Proiectul programului național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2016-2020.
- [3] Raportul "Monitorizarea controlului infecției HIV în Republica Moldova, anul 2014".
- [4] Ulrich Laukamm-Josten; Support to perform the HIV epidemiological situation analysis; February 2015.
- [5] Raportul studiului integrat bio-comportamental în grupurile cu risc sporit de infectare HIV, runda 2012/2013. Centrul Național de Management în Sănătate, Chișinău, 2014.
- [6] Ordinul Ministerului Sănătății Nr.790 din 08.08.2012 "Cu privire la Regulile de examinare și supraveghere medicală pentru depistarea contaminării cu virusul imunodeficienței umane (maladia SIDA)".
- [7] Raport anual de progres al Fundației Soros-Moldova pentru anul 2015 cu referire la activitățile implementate în cadrul programului "Fortificarea controlului HIV în Republica Moldova, 2015-2017".
- [8] Biroul Național de Statistică, www.statistica.md
- [9] Ministerul Sănătății al Republicii Moldova. Infecția cu HIV la adult și adolescent. Protocol clinic național. Chișinău 2014.

IX.2 Sistemul de laborator și testarea la HIV

(Capitolul "Sistemul de laborator și testarea la HIV" coincide complet cu capitolul analogic din "Monitorizarea controlului infecției HIV în Republica Moldova, anul 2014").

În Republica Moldova sînt 18 laboratoare care efectuat testul la HIV, dintre care 3 amplasate în regiunile din Stînga Nistrului. Testarea inițială se face prin metoda ELISA, iar confirmarea (în cazul testului inițial pozitiv) prin metoda "Western blot" de către laboratorul SDMC.

În calitatea de laborator național de referință servește laboratorul din cadrul CNSP, în Republica Moldova nu se practică verificarea externă (în afara țării) a investigațiilor HIV.

La moment în țară de asemenea se utilizează și testele rapide în cîteva contexte: de către ONG-uri se folosesc teste pe salivă pentru testarea persoanelor din grupurile cu risc sporit de infectare; de către maternități, teste pe sînge, dacă femeia gravidă la etapa de spitalizare pentru naștere nu a fost testată la HIV pe parcursul gravidității; în sistemul penitenciar. În cazul rezultatului pozitiv (la testarea prin metoda rapidă), persoanele sînt îndreptate spre sistemul de laborator pentru verificarea rezultatului testului.

Testarea anonimă la HIV este accesibilă.

IX.2.1 Cifrul persoanelor examinate la marcherii HIV ½

În conformitate cu regulamentele în vigoare [6] la orice test la HIV i se asociază codul testării (în conformitate cu anexa 2 a ordinului menționat). Lista completă conține 32 de poziții și permit clasificarea persoanelor testate (ex: bărbații care fac sex cu bărbații; donatori de organe, țesuturi, spermă; femei gravide la luarea la evidență) după anumite principii/categorii.

Urmare a recomandărilor experților internaționali [4], codurile de testare au fost grupate în 5 categorii (copii, birocrație, clinic, sînge și gravide, prevenire), utilizate în vederea categorisirii programelor care testează și depistează HIV.

IX.3 Raportarea internațională

(Capitolul "Raportarea internațională" coincide complet cu capitolul analogic din "Monitorizarea controlului infecției HIV în Republica Moldova, anul 2014").

Republica Moldova raportează cu anumită periodicitate la nivel internațional despre situația HIV în țară.

IX.3.1 Progresele înregistrate în combaterea infecției HIV/SIDA

Raportarea internațională la acest compartiment presupune un raport narativ care descrie situația în țară și o serie de indicatori standardizați care au ca scop măsurarea progreselor țării în vederea combaterii infecției HIV/SIDA (istoric această raportare se numea UNGASS, la moment este utilizată abrevierea GARPR). Raportarea se face către UNAIDS și în dependență de periodicitatea raportării, se includ date pentru unul sau cîteva ani.

Pînă la moment țara a prezentat rapoarte în următorii ani: 2006, 2008, 2010, 2012, 2013, 2014. Versiunea completă a raportului 2015 urmează a fi prezentată pînă în iunie 2015.

IX.3.2 Raportarea către Centrul European de Prevenire și Control al Infecțiilor

Prin intermediul aplicației (program computerizat) TESSy, țara raportează anual către "Rețeaua Europeană pentru supravegherea HIV/SIDA" din cadrul ECDC date neconfidențiale per fiecare caz HIV/SIDA din țară. Aceste date sunt utilizate de ECDC la elaborarea raportului anual referitor la infecția HIV în Europa.

IX.3.3 Raportarea către OMS a datelor referitoare la schemele ARV și metodele de laborator

Timp de 9 ani OMS efectuează cercetarea "Utilizarea preparatelor ARV și metodelor de laborator și implementarea recomandărilor OMS corespunzătoare". Republica Moldova este parte a cercetării nominalizate și completează anual chestionarul respectiv. Rezultat a cercetării OMS elaborează anual un raport cu recomandări pentru fiecare țară.

IX.4 Studii și cercetări relevante HIV

(Lista de mai jos coincide complet cu lista analogică din "Monitorizarea controlului infecției HIV în Republica Moldova, anul 2014").

	Denumire studiu	Anii petrecerii	Obiective generale	Grupuri țintă și comentarii ¹¹
1.	Studiului integrat bio-comportamental integrat în grupurile cu risc sporit de infectare HIV (IBSS)	2004, 2007, 2009, 2012/2013	- Evaluarea cunoștințelor, atitudinilor și practicilor cu referire la HIV/SIDA. - Măsurarea prevalenței anticorpilor la HIV, virusul hepatitei C, antigenul virusului hepatitei B și anticorpi la Treponema Pallidum.	Grupuri țintă: - 2004: Deținuți, LSC, CDI. - Din 2007 în calitatea de grup țintă s-a adăugat și BSB. Comentarii: - Studiul din 2004 nu a inclus componentul de sero-prevalență. - Cu excepția deținuților, studiile din 2004 și 2007 sunt reprezentative pentru reprezentanții grupurilor cheie din proiectele de reducere a riscurilor, iar din 2009-2013 pentru populațiile cheie din teritoriile de implementare a studiului (CDI –Bălți, Chișinău, Tiraspol; BSB și LSC – Chișinău și Bălți).
2.	KAP, populația generală	2005, 2008, 2010	Evaluarea cunoștințelor, atitudinilor și practicilor cu referire la HIV/SIDA	Populația de 15-64 ani.
3.	KAP, tineri	2006, 2008, 2010, 2012	Evaluarea cunoștințelor, atitudinilor și practicilor cu referire la HIV/SIDA	Populația de 15-24 ani.
4.	KAP, militari în termen	2006, 2007, 2009	Evaluarea cunoștințelor, atitudinilor și practicilor cu referire la HIV/SIDA	Militari în termen din RM din cadrul Armatei Naționale a Ministerului Apărării, Departamentului de Carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne și Serviciului Grăniceri.
5.	KAP /GTZ	2009	Evaluarea cunoștințelor, atitudinilor și practicilor cu referire la HIV/SIDA	Studentii din școlile polivalente.
6.	KAP Hepatite, HIV și CTV	2007	Evaluarea cunoștințelor, atitudinilor și practicilor despre hepatitele virale B și C și consilierea și testarea voluntară la HIV și hepatite virale	Populația de 15-64 ani.
7.	Studiu comportamental în rândul adolescenților cu risc sporit de infectare HIV (MARA)	2008	Aprecierea comportamentelor cu risc de infectare HIV	Tineri 12-24 ani din grupurile cu risc sporit de infectare (CDI, LSC, BSB, deținuți)

¹¹ Majoritatea studiilor nu sunt implementate în teritoriile din Stînga Nistrului

	Denumire studiu	Anii petrecerii	Obiective generale	Grupuri țintă și comentarii ¹¹
8.	Infecțiile HIV/Hepatite B,C printre lucrătorii medicali care efectuează proceduri invazive	2010	- Estimarea prevalenței hepatitelor virale B, C și HIV - Evaluarea cunoștințelor, atitudinilor și practicilor cu referire la hepatitele virale B, C și HIV	Lucrătorii medicali care efectuează proceduri invazive
9.	Serviciile de prevenire a transmiterii infecției HIV de la mamă la făt din Republica Moldova	2009	Evaluarea serviciilor de prevenire a transmiterii infecției HIV de la mamă la făt din Republica Moldova	- Lucrătorii medicali care oferă servicii intra-natale specializate (Chișinău și Bălți) - Prestatori de asistență medicală de ambulator - Beneficiari - femeii HIV negative care au născut, în perioada postnatală - Beneficiari - femeii HIV pozitive care au născut în ultimii doi ani - Factori de decizie implicați în sistemul de PTMF la nivel național și regional.
10.	Copii și familii afectate de HIV/SIDA	2008	Identificarea necesităților copiilor afectați de HIV/SIDA și familiilor acestora	Părinți HIV+ care au în educație cel puțin un copil (indiferent de statutul HIV al acestuia)
11.	Vulnerabilitatea femeilor din Republica Moldova la HIV și SIDA	2010		Populația 15-64 ani.
12.	Evaluarea vulnerabilității de gen la HIV în regiunea Transnistria	2011		Populația din regiunile din Stînga Nistrului de 15 – 64 ani.
13.	Evaluarea vulnerabilității la HIV a copiilor cu părinți plecați peste hotare	2011		
14.	Drepturile sexual-reproductive a PTH	2011		
15.	Indicele stigmei persoanelor care trăiesc cu HIV	2011		PTH
16.	Studiu de Indicatori Multipli în Cuiburi (MICS) și Studiul Demografic și de Sănătate (DHS)	2000 (MICS), 2005 (DHS), 2012 (MICS)	- Evaluarea situației copiilor și a femeilor, în special referitor la domeniile sănătate, educație și protecție socială. - Măsurarea indicatorilor destinați monitorizării progreselor în realizarea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului (ODM).	Grupuri țintă: - Gospodării; - Copii în vârstă de până la 5 ani; - Femeii în vârstă de 15 - 49 ani; - Bărbați în vârstă de 15 - 49 ani. Comentarii: Studiul a inclus și întrebări referitoare la cunoștințe referitoare la HIV și comportamente riscante.

	Denumire studiu	Anii petrecerii	Obiective generale	Grupuri țintă și comentarii ¹¹
17.	Comportamente referitoare la sănătate la copiii de vârstă școlară (HBSC)	2013/2014	Înțelegerea comportamentelor referitoare la sănătate, sănătății, bunăstării, stilului de viață și contextelor sociale ale tinerilor din diferite țări.	Grupuri țintă: Copii de vârstele 11, 13, 15 și 17 ani (copii de 17 ani nu sunt parte a metodologiei standard, au fost incluși în Republica Moldova). Comentarii: Studiul include și întrebări referitoare la comportamente riscante.

IX.5 Abrevieri utilizate în TARV

3TC	Lamivudină
ABC	Abacavir
ATV/r	Atazanavir/ritonavir
AZT	Zidovudină (de asemenea cunoscut ca Azidothymidine)
DRV	Darunavir/ritonavir
EFV	Efavirenz
FTC	Emtricitabină
LPV/r	Lopinavir/ritonavir
NVP	Nevirapină
RTV	Ritonavir
/r	Ritonavir în doze mici
TDF	Tenofovir
IP	Inhibitor al proteazei
INTI	Inhibitor nucleozidic / nucleotidic al transcriptazei inverse
INNTI	Inhibitor nonnucleozidic al transcriptazei inverse
